PATVIRTINTA

Švenčionių rajono savivaldybės tarybos 2014 m. gruodžio 30 d. spendimu Nr. T-226

ŠVENČIONIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO 2014-2020 M. PLANAS

TURINYS

1. ĮVADAS 3

2. ESAMOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO BŪKLĖS APŽVALGA 4

2.1 SAVIVALDYBĖS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS ORGANIZAVIMAS 4
2.2 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS FINANSAVIMAS 6
2.2.1 Principo „teršėjas moka“ įgyvendinimas 6
2.2.2 Komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos 8
2.2.3 Investicinių projektų įgyvendinimas ir finansavimas 8
2.3 ŠVENČIONIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS STATISTINIAI IR ATLIEKŲ TVARKYMO DUOMENYS 10
2.3.1 Gyventojų skaičius ir būstai 10
2.3.2 Komunalinių atliekų turėtojų (gyventojų ir įmonių) aptarnavimas 12
2.3.3 Susidariusių komunalinių atliekų kiekiai ir sudėtis 12
2.3.4 Sutvarkytų komunalinių atliekų kiekiai 15
2.4 ANTRINIŲ ŽALIAVŲ SURINKIMAS IR TVARKYMAS 15
2.5 BIOLOGIŠKAI SKAIDŽIŲ ATLIEKŲ TVARKYMAS 16
2.5.1 Biologinių atliekų namudinis kompostavimas 16
2.5.2 Žaliųjų atliekų surinkimas ir kompostavimas kompostavimo aikštelėje 17
2.5.3 Maisto (virtuvės) atliekų tvarkymas 17
2.6 SPECIFINIŲ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SRAUTŲ SURINKIMAS IR TVARKYMAS 17
2.7 MIŠRIŲ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SURINKIMAS IR TVARKYMAS 19
2.7.1 Mišrių komunalinių atliekų surinkimas 19
2.7.2 Komunalinių atliekų šalinimo įrenginiai ir jų pajėgumai 19
2.7.3 Šalinamų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekiai 19
2.7.4 Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiai ir jų pajėgumai 20
2.7.5 Atliekų naudojimo energijai gauti įrenginiai ir jų pajėgumai 21
2.8 SENŲ SĄVARTYNŲ UŽDARYMAS IR PRIEŽIŪRA PO UŽDARYMO 22
2.9 VISUOMENĖS ŠVIETIMAS IR INFORMAVIMAS 22
2.10 VALSTYBINIAME STRATEGINIAME ATLIEKŲ TVARKYMO PLANE NUSTATYTŲ UŽDUOČIŲ ĮGYVENDINIMO BŪKLĖ 22
2.11 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ, GRĖSMIŲ ANALIZĖ 26

3. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR UŽDUOTYS 2014-2020 M. 28

3.1 VALSTYBINĖS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO UŽDUOTYS 28
3.2 ŠVENČIONIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI 32

4. ŠVENČIONIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS PLĖTROS PRIEMONIŲ PLANAS 2014-2020 M. 32

5. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ SUSIDARYMO IR TVARKYMO ATEITYJE VERTINIMAS 39

5.1 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ SUSIDARYMO ATEITYJE VERTINIMAS 39
5.2 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ TVARKYMO ATEITYJE VERTINIMAS 40
5.2.1 Komunalinių atliekų prevencijos ir pakartotinio naudojimo ateityje vertinimas 46
5.2.2 Biologinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas 47
5.2.3 Antrinių žaliavų, įskaitant pakuočių atliekas, tvarkymo ateityje vertinimas 48
5.2.4 Elektros ir elektroninės įrangos bei kitų specifinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas 51
5.2.5 Po pirminio rūšiavimo likusių mišrių komunalinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas 52

6. PLANO ĮGYVENDINIMO POVEIKIO ĮMOKŲ UŽ ATLIEKŲ TVARKYMĄ DYDŽIUI VERTINIMAS 53

7. PLANO ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI 54

8. PRIEDAI 57

1. ĮVADAS

Švenčionių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. planas parengtas pagal *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo* (Žin., 1998, Nr. 61-1726; 2002, Nr. 72-3016) ir 2010 m. gruodžio 16 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-1004 patvirtintų *Reikalavimų regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams* (Žin., 2010, Nr. 149-7654) reikalavimus.

Komunalinių atliekų tvarkymo planavimo tikslas – nustatyti savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo priemones, kurios užtikrintų aplinkosaugos, techninius-ekonominius ir higienos reikalavimus atitinkančios viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos pasiūlą visiems savivaldybės teritorijoje esantiems asmenims. *Švenčionių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plane* nustatytos priemonės, užtikrinančios *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plane* (TAR, 2014, Nr. 4989), *Vilniaus apskrities atliekų tvarkymo plane 2006-2016 m.*, patvirtintame Vilniaus regiono plėtros tarybos 2006 m. kovo 24 d. (protokolo Nr. 10.6-1) bei *pagrindinėse Vilniaus apskrities atliekų tvarkymo plano atnaujinimo nuostatose,* patvirtintose Vilniaus regiono plėtros tarybos 2009 m. rugsėjo 11 d. sprendimu Nr. 10.9-77, nustatytų tikslų ir užduočių įgyvendinimą.

Švenčionių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. planą sudaro šios pagrindinės dalys:

1. Esamos komunalinių atliekų tvarkymo būklės apžvalga;
2. Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai, uždaviniai ir užduotys 2014-2020 m.;
3. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtros priemonių planas 2014-2020 m.;
4. Komunalinių atliekų srautų susidarymo ir tvarkymo ateityje vertinimas;
5. Plano įgyvendinimo poveikio įmokų už atliekų tvarkymą dydžiui vertinimas;
6. Plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai.

Už *Švenčionių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano* įgyvendinimą yra atsakinga Švenčionių rajono savivaldybė. Sprendimus dėl šio plano pakeitimų priima Švenčionių rajono savivaldybės taryba, atsižvelgdama į Švenčionių rajono savivaldybės administracijos siūlymus.

Šiam planui, vadovaujantis *Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos apraše* (Žin., 2004, Nr. 130-4650) numatyta tvarka, buvo atliktas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas, įskaitant ir visuomenės informavimo procedūras.

2. ESAMOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO BŪKLĖS APŽVALGA

2.1 Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimas

Švenčionių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema apima komunalinių atliekų surinkimo, išvežimo, rūšiavimo, naudojimo ir šalinimo paslaugas visiems savivaldybės teritorijoje esantiems komunalinių atliekų turėtojams (fiziniams ir juridiniams asmenims, išskyrus įmones, turinčias Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nustatyta tvarka išduotus Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimus ar Taršos leidimus, kuriuose nustatyti atliekų tvarkymo reikalavimai negali būti įvykdyti savivaldybės organizuojamoje komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje), šių veiklų organizavimą, stebėseną. Vadovaujantis *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo* nuostatomis, už komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimą savo teritorijose yra atsakingos savivaldybės. Visos į komunalinių atliekų tvarkymo regioną įeinančios savivaldybės, didindamos atliekų tvarkymo sistemos efektyvumą, gali bendradarbiauti ir kartu įsteigti juridinį asmenį – komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorių.

Švenčionių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema yra Vilniaus komunalinių atliekų tvarkymo regiono (toliau – Vilniaus regiono) komunalinių atliekų tvarkymo sistemos dalis. Vilniaus atliekų tvarkymo regionas apima Elektrėnų, Šalčininkų rajono, Širvintų rajono, Švenčionių rajono, Trakų rajono, Ukmergės rajono, Vilniaus miesto ir Vilniaus rajono savivaldybių teritorijas.

Siekiant sukurti regioninę atliekų tvarkymo sistemą, Vilniaus apskrities savivaldybės ir Vilniaus apskrities viršininko administracija 2001 m. gegužės 5 d. įsteigė VšĮ „Vilniaus apskrities atliekų tvarkymo centras“. 2003 m. gegužės 7 d. viešosios įstaigos dalininkai nusprendė likviduoti viešąją įstaigą, kadangi buvo įvykdytos šiai įstaigai keltos užduotys – investicinio projekto ir paraiškos ISPA finansavimui parengimas.

Regioninės atliekų tvarkymo sistemos plėtrai ir su tuo susijusių investicinių projektų įgyvendinimui 2003 m. vasario 21 d. Vilniaus apskrities savivaldybės pasirašė uždarosios akcinės bendrovės „VAATC“ (Vilniaus apskrities atliekų tvarkymo centro) (toliau tekste – VAATC) steigimo sutartį. 2003 m. kovo 26 d. buvo pasirašyta UAB „VAATC“ akcininkų sutartis, kurioje akcininkai (Vilniaus apskrities savivaldybės) susitarė kooperuoti savo turtą, darbą, žinias bendrai įdiegiant regioninę atliekų tvarkymo sistemą.

Švenčionių rajono savivaldybė atskirais sprendimais nesuteikė jokių pavedimų ar teisių, susijusių su atliekų tvarkymo organizavimu, administravimu ar kontrole savivaldybės teritorijoje, išskyrus regioninės atliekų tvarkymo infrastruktūros objektų (didelių gabaritų surinkimo aikštelių, žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės) įrengimą, įgyvendinant investicinius projektus ir jų eksploatavimą, senų sąvartynų uždarymą ir monitoringą.

Be aukščiau nurodytų regioninės atliekų tvarkymo infrastruktūros objektų, taip pat Švenčionių rajono savivaldybė, drauge su kitomis regiono savivaldybėmis, atliekas šalina Vilniaus apskrities regioniniame komunalinių atliekų sąvartyne Kazokiškių kaime Elektrėnų savivaldybėje. Iki 2015 m. pabaigos planuojama pastatyti mechaninio biologinio apdorojimo (toliau tekste – MBA) įrenginius Vilniaus mieste, kuriais taip pat naudosis visos regiono savivaldybės, t.y. ir Švenčionių rajono savivaldybė.

2006 m. kovo 24 d. Vilniaus regiono plėtros tarybos sprendimu Nr. 10.6-1 buvo patvirtintas *Vilniaus apskrities atliekų tvarkymo planas 2006-2016 m.*, kuriame buvo nustatytos pagrindinės užduotys atliekų tvarkymo srityje ir regioninės atliekų tvarkymo sistemos plėtrai.

2009 m. rugsėjo 11 d. sprendimu Nr. 10.9-77 Vilniaus regiono plėtros taryba patvirtino *Pagrindines Vilniaus apskrities atliekų tvarkymo plano atnaujinimo nuostatas*, atsižvelgiant į *Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano* (toliau tekste –VSATP) nuostatas (Žin., 2007, Nr. 122-5003). Atnaujintos buvo tik tos Vilniaus apskrities atliekų tvarkymo plano dalys kurios buvo susijusios su VSATP 106.1 p. reikalavimais: *apskritys ir savivaldybės privalo ne vėliau kaip iki 2008 metų vidurio, atsižvelgdamos į regionų bendradarbiavimo galimybes, atitinkamai papildyti regioninius ir savivaldybių atliekų tvarkymo planus ir savivaldybių atliekų tvarkymo taisykles, taip užtikrindamos mechaninio biologinio apdorojimo arba atskiro komunalinių biologiškai skaidžių atliekų surinkimo ir šių atliekų apdorojimo įdiegimą iki 2010 m.*

Pagrindinės Vilniaus apskrities atliekų tvarkymo plano atnaujinimo nuostatos buvo šios:

- Uždaromi 13 vidutinių sąvartynų, 2009-2011 m.;
- 17 stambiagabaričių aikštelių ir 6 kompostavimo aikštelių įrengimas, 2009-2011 m.;
- Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių statyba Vilniaus mieste arba šalia Vilniaus miesto, 2009-2012 m.;
- Atliekų deginimo įrenginių statyba Vilniaus mieste arba šalia Vilniaus miesto, 2009-2012 m.;
- Rinkliavos už atliekų tvarkymą įvedimas, 2010 m.

Vadovaujantis regioninio atliekų tvarkymo plano nuostatomis, 2010 m. UAB „Sweco Lietuva“ drauge su UAB “Ekonominės konsultacijos ir tyrimai“ bei advokatų kontora „Lideika, Petrauskas, Valiūnas ir partneriai“ parengė galimybių studiją *„Vilniaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo plėtra“*, o taip pat parengė paraišką finansavimui pagal priemonės VP3-3.2-AM-01-V *„Atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas“* veiklą *„Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra, sukuriant biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūrą ir (ar) atliekų naudojimo energijai gauti pajėgumus“*.

Galimybių studijos sprendiniai, numatant MBA įrenginių su biologiškai skaidžių atliekų kompostavimu uždaruose tuneliuose, buvo patvirtinti Vilniaus regiono plėtros tarybos 2010 m. gruodžio 3 d. sprendimu Nr. 10.9-88. 2011 m. rugsėjo 30 d. sprendimu Nr. 51/1S-38 Vilniaus regiono plėtros taryba nusprendė iš dalies pakeisti 2010 m. gruodžio 3 d. sprendimą, numatant biologiškai skaidžių atliekų apdorojimą biodžiovinimo būdu. Šiuo sprendimu VAATC buvo įgaliotas vykdyti procedūras, reikalingas projekto įgyvendinimui, t.y. vykdyti viešųjų pirkimų procedūras, susijusias su MBA statybos rangovo ir operatoriaus parinkimu.

2006 m. gruodžio 28 d. Švenčionių rajono savivaldybės taryba sprendimu Nr. T-205 patvirtino *Švenčionių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planą 2006-2016 metams.*

Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą Švenčionių rajono savivaldybės teritorijoje reglamentuoja Švenčionių rajono savivaldybės tarybos 2005 m. sausio 20 d. sprendimu Nr. T-3 patvirtintos *Švenčionių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklės*.

Švenčionių rajono komunalinių atliekų turėtojams teikiamos šios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos:

- mišrių komunalinių atliekų tvarkymas;
- antrinių žaliavų, įskaitant pakuočių atliekas, tvarkymas;
- žaliųjų atliekų tvarkymas;
- didžiųjų atliekų, įskaitant naudotas padangas, tvarkymas;

- elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymas;
- buityje susidarančių pavojingųjų atliekų tvarkymas.

Atliekas tvarkančių įmonių registro duomenys apie Švenčionių rajono savivaldybės teritorijoje pakuočių ir komunalines (15 ir 20 grupės) atliekas surenkančias, rūšiuojančias, apdorojančias ar šalinančias įmones pateikta šio plano 1 priede.

Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme nustatyta, kad atliekų tvarkytojas, teikiantis komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą, šią veiklą savivaldybės teritorijoje gali vykdyti tik tuo atveju, jeigu jį atrenka savivaldybė ar komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorius. Organizuodama komunalinių atliekų surinkimo Švenčionių rajono savivaldybės teritorijoje paslaugas, Švenčionių rajono savivaldybės taryba 2005 m. birželio 9 d. sprendimu Nr. T-80 Švenčionių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos operatoriais paskyrė ir nuo 2005 m. liepos 1 d. pavedė eksploatuoti ir plėtoti savivaldybės viešąją komunalinių atliekų tvarkymo sistemą kaip privalomą užduotį UAB „Švenčionių švara" ir UAB „Pabradės komunalinis ūkis". 2014 m. su šiomis savivaldybės įmonėmis komunalinių atliekų surinkimo, tvarkymo ir transportavimo paslaugų teikimo sutartys buvo atnaujintos, nes nuo 2014 m. balandžio 1 d. buvo įvesta vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą.

Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme taip pat nustatyta, kad Vyriausybės gamintojams ir importuotojams nustatytų elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių, apmokestinamųjų gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo užduotims įgyvendinti gali būti diegiamos savivaldybės organizuojamą komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančios atliekų surinkimo sistemos. 2013 m. Švenčionių rajono savivaldybės teritorijoje veikė 4 papildančios atliekų surinkimo sistemos (papildančias sistemas eksploatuojantys juridiniai asmenys - UAB „Metaloidas", Gamintojų ir importuotojų asociacija, Asociacija EEPA, VšĮ „Elektros gamintojų ir importuotojų organizacija"), apimančios šiuos atliekų srautus: elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių, alyvų ir apmokestinamųjų gaminių atliekas bei netinkamas eksploatuoti transporto priemones.

2.2 Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas

Vilniaus regiono ir Švenčionių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra finansuojama iš šių šaltinių: Europos Sąjungos ir valstybės paramos lėšų, VAATC skolintų lėšų, vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą, kitų savivaldybės biudžeto lėšų, kitų lėšų.

2.2.1 Principo „teršėjas moka" įgyvendinimas

Vadovaujantis galiojančiais teisės aktais, komunalinių atliekų tvarkymo finansavimo sistema turi remtis principu „teršėjas moka". Šis principas reikalauja, kad atliekų tvarkymo išlaidas apmokėtų atliekų turėtojas ir (arba) medžiagų ir gaminių, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas arba importuotojas (gamintojo atsakomybės principas). Siekiant įgyvendinti šį principą, Švenčionių rajono savivaldybėje įvesta vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir jų tvarkymą. Vietinė rinkliava – tai savivaldybės tarybos sprendimu nustatytas privalomasis mokestis, kurį turi mokėti visi komunalinių atliekų turėtojai, besinaudojantys savivaldybės organizuojama komunalinių atliekų tvarkymo sistema.

Vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir jų tvarkymą Švenčionių rajono savivaldybėje įvesta nuo 2014 m. balandžio 1 d. Visuotinės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą įgyvendinimas ir atliekų tvarkymo paslaugos

teikimas kiekvienam rinkliavos mokėtojui turi užtikrinti, kad visos Švenčionių rajono savivaldybėje susidariusios komunalinės atliekos bus surenkamos ir sutvarkomos aplinkai bei visuomenės sveikatai saugiu būdu (iki vietinės rinkliavos įvedimo komunalinių atliekų surinkimo paslauga buvo teikiama 82 proc. savivaldybės atliekų turėtojų).

Švenčionių rajono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nuostatai buvo patvirtinti 2013 metų gruodžio 19 d. Švenčionių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-221 (nauji vietinės rinkliavos dydžiai patvirtinti 2014 m. rugpjūčio 21 d. Švenčionių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T- 125). Vietinę rinkliavą administruoja Švenčionių rajono savivaldybės administracija.

Švenčionių rajono savivaldybės duomenimis 2014 m. į vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir jų tvarkymą į mokėtojų registrą buvo įtraukta 13 589 fizinių asmenų ir 747 juridiniai asmenys (iš viso – 14 336 nekilnojamojo turto savininkai).

Švenčionių rajono savivaldybės teritorijoje esantiems nekilnojamojo turto objektų savininkams nustatyta dvinarė vietinė rinkliava, susidedanti iš pastoviosios ir kintamosios rinkliavos dedamųjų. Pastoviąją rinkliavos dedamąją dalį moka visi nekilnojamojo turto objektų savininkai, o kintamąją – nekilnojamojo turto objektų savininkai, kuriems teikiama komunalinių atliekų paėmimo ir tvarkymo paslauga. Komunalinių atliekų paėmimo paslauga suprantama kaip faktinis mišrių komunalinių atliekų paėmimas ne didesniu kaip 300 metrų atstumu nuo savininkui priklausančio nekilnojamojo turto objekto.

Dauguma atliekų turėtojų Švenčionių rajone už komunalinių atliekų tvarkymą moka pagal valdomo nekilnojamojo turto paskirtį ir plotą, išskyrus sodų sklypus, kurių savininkams vietinės rinkliavos dydis apskaičiuojamas litais už vieną sodų paskirties valdą per metus. Maksimalus apmokestinamas vieno būsto plotas – 100 m^2 taikomas individualiam namui, butui ir sodų bendrijose nuolat gyvenamuosiuose būstuose. Vietinės rinkliavos mokėtojas gali deklaruoti faktiškai atiduotą komunalinių atliekų kiekį atliekas surenkančiai įmonei. Vietinės rinkliavos mokėtojams, deklaruojantiems komunalinių atliekų kiekį, mokėtina vietinės rinkliavos suma susideda iš kintamosios rinkliavos dalies, kuri apskaičiuojama ją padauginus iš deklaruoto komunalinio atliekų kiekio, ir pastoviosios vietinės rinkliavos dedamosios dalies.

2014 m. vasario 27 d. Švenčionių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-36 buvo patvirtintos vietinės rinkliavos lengvatos. Vietinės rinkliavos įmoka mažinama 50 procentų daugiabučių namų butų ir individualių namų savininkams ar teisėtiems valdytojams, kai nėra kitų savo gyvenamąją vietą deklaravusių ir (ar) gyvenančių asmenų, socialinio būsto nuomininkams, kai būstas išnuomotas vienam asmeniui ir nėra kitų šiame būste gyvenančių asmenų. Vietinės rinkliavos mokėtojas, pageidaujantis gauti lengvatą, turi atitikti bent vieną iš šių sąlygų:

- sukakęs senatvės pensijos amžių, nedirbantis;
- sukakęs senatvės pensijos amžių, turintis teisę į šalpos pensiją;
- neįgalus, turintis teisę į šalpos pensiją;
- neįgalus, turintis nustatytą darbingumo lygį nuo 0 iki 30 proc.;
- daugiavaikės šeimos (3 ir daugiau vaikų iki 18 metų) narys, kai pajamos vienam šeimos nariui neviršija valstybės remiamų pajamų (VRP) dydžio per mėnesį.

Vietinės rinkliavos įmoka taip pat mažinama 50 procentų vietinės rinkliavos mokėtojams, kurie gyvena neurbanizuotose teritorijose, sodų bendrijose, kur šalia jų valdos nėra galimybės pastatyti komunalinių atliekų surinkimo konteinerio arčiau kaip 300 metrų.

Principas „teršėjas moka“ reikalauja, kad atliekų tvarkymo išlaidas apmokėtų ne tik atliekų turėtojas, bet ir (arba) medžiagų ir gaminių, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas arba importuotojas. Lietuvoje gamintojo atsakomybės principas taikomas pakuočių, elektros ir elektroninės įrangos, transporto priemonių, alyvų, baterijų ir akumuliatorių bei kitų apmokestinamųjų gaminių (pvz., naudotų padangų) atliekų tvarkymui. Šių atliekų tvarkymas pagal gamintojo atsakomybės principą turėtų būti dengiamas šių gaminių gamintojų / importuotojų ir neįskaitomas į vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų tvarkymą.

2.2.2 Komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos

„Visų sąnaudų padengimo“ principas nustato, kad mokėjimai už komunalinių atliekų tvarkymą turi padengti visas tiesiogines ir netiesiogines atliekų tvarkymo sąnaudas. Taigi vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžiai turi būti nustatomi tokiu būdu, kad surinktos lėšos dengtų suplanuotas Švenčionių rajono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos sąnaudas: komunalinių atliekų surinkimo ir transportavimo, Vilniaus apskrities regioninio komunalinių atliekų sąvartyno eksploatavimo, senų sąvartynų uždarymo, rekultivavimo ir priežiūros po uždarymo, kitos atliekų tvarkymo infrastruktūros eksploatavimo ir plėtros, komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administravimo, vietinės rinkliavos administravimo bei kitas su atliekų tvarkymu susijusias išlaidas.

Komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos, t.y. vietinės rinkliavos dydis, susideda iš šių dedamųjų:

- Komunalinių atliekų surinkimo ir pervežimo iki regioninio sąvartyno sąnaudos;
- Komunalinių atliekų šalinimo sąnaudos (regioninis sąvartynas ir kita komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra regione ir rajone), kurios nustatomos atsižvelgiant į VAATC vykdomas funkcijas (sąvartyno vartų mokestis patvirtintas VAATC valdybos);
- Vietinės rinkliavos administravimo sąnaudos.

Vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir jų tvarkymą Švenčionių rajono savivaldybėje apskaičiuota, komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudoms sudarant 431,2 Lt (124,88 Eur) su PVM už toną.

Vilniaus apskrities regioniniame komunalinių atliekų sąvartyne priimamoms Švenčionių rajono savivaldybėje susidarančioms atliekoms taikomas vienos tonos atliekų šalinimo (deponavimo) „vartų“ mokestis – 54,07 Lt (15,66 Eur) (su PVM). Šis mokestis nustatytas vadovaujantis „solidarumo“ principu (t.y. kuo labiau nutolusi savivaldybė arba transportavimo kaštai didesni, tuo „sąvartyno vartų” mokestis mažesnis).

2.2.3 Investicinių projektų įgyvendinimas ir finansavimas

Vilniaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos infrastruktūros kūrimas buvo pradėtas 2002 m. įgyvendinant ISPA projektą „*Vilniaus apskrities atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas*“. Bendra šio projekto vertė – 86,35 mln. Lt (25 mln. Eur). Projektas finansuotas iš trijų šaltinių: 42 proc. sudarė ES ISPA teikiamos lėšos, 28 proc. – valstybės investicijos. Trūkstamas 30 proc. (26,18 mln. Lt/ 7,58 mln. Eur) projekto išlaidas dengė VAATC, kuris šiuo tikslu yra paėmęs banko paskolą.

Įgyvendinant šį projektą 2004 - 2012 metais buvo įrengtas naujas regioninis sąvartynas Kazokiškių k., Elektrėnų savivaldybėje, uždaryti ir rekultivuoti 125 įvairaus dydžio šiukšlynai ir sąvartynai (t.sk. Kariotiškių sąvartynas), įrengtos 2 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės (DGASA): viena – Švenčionių – Švenčionėlių miestų sąvartyno teritorijoje Pliauškių

k., Švenčionėlių sen., kita – Pabradės miesto sąvartyno teritorijoje Maleikėnų k., Pabradės sen.

2010 lapkričio 26 d. su Aplinkos projektų valdymo agentūra (APVA) buvo pasirašyta projekto *„Vilniaus apskrities senų sąvartynų uždarymas, kompostavimo aikštelių įrengimas, didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių įrengimas"* finansavimo ir administravimo sutartis. Projektas vykdomas įgyvendinant 2007–2013 m. Sanglaudos skatinimo veiksmų programos 3 prioriteto *„Aplinka ir darnus vystymasis"* priemonę VP3-3.2-AM-01-V *„Atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas"*. Pagal projektą numatyta Vilniaus apskrities savivaldybėse uždaryti ir rekultivuoti 13 senų sąvartynų, įrengti 6 kompostavimo aikšteles bei 17 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių. Bendras projekto įgyvendinimui reikalingų lėšų poreikis buvo planuojamas 62.252.080,66 Lt (18.029.448,75 Eur) (be PVM), iš jų: ES Sanglaudos fondo lėšų – 52.914.268,56 Lt (15.325.031,44 Eur); LR valstybės biudžeto lėšų – 5.524.428,30 Lt (1.599.985,03 Eur); savivaldybių ir UAB „VAATC" lėšų – 3.813.383,80 Lt (1 104 432,29 Eur). Įvykdžius viešųjų pirkimų procedūras lėšų poreikis sudarė 28.650.972,78 Lt (8 297 895,27 Eur). Švenčionių rajono savivaldybės įnašas, įgyvendinant šį projektą ir kuriant numatytą atliekų tvarkymo infrastruktūrą Švenčionių rajone – 930 494,80 Lt (269 489,92 Eur) (be PVM).

2010 m. gruodžio 27 d. su APVA pasirašyta projekto *„Vilniaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra"* finansavimo ir administravimo sutartis. Projektas vykdomas įgyvendinant 2007–2013 m. Sanglaudos skatinimo veiksmų programos 3 prioriteto *„Aplinka ir darnus vystymasis"* priemonę VP3-3.2-AM-01-V *„Atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas"*.

Bendra projekto vertė – 130.764.286,00 Lt (37.871.954,94 Eur) (be PVM), iš jų ES Sanglaudos fondo lėšų – 101.266.881,71 Lt (29.328.916,16 Eur), likusios lėšos (29.497.404,29 Lt (8.543.038,78 Eur)) – pareiškėjos (VAATC). Švenčionių rajono savivaldybės įnašas – 832 069 Lt (240 983,84 Eur).

Įgyvendinus projektą, Vilniaus regione atliekų tvarkymas bus pertvarkytas tokiu būdu, kad būtų užtikrintas maksimalus atliekų išrūšiavimas jų susidarymo vietoje ir MBA įrenginiuose, BSA apdorojant biodžiovinimo būdu, atskiriant antrines žaliavas perdirbimui, o likusias po rūšiavimo, netinkamas perdirbti atliekas, turinčias energetinę vertę panaudojant energijos gamybai sudeginant kogeneracinėje jėgainėje.

Siekiant sumažinti apdorojamų atliekų kiekius, visų pirma numatyta kiek įmanoma daugiau atliekų atskirti jų susidarymo vietoje, panaudojant jau šiuo metu įdiegtą atliekų rūšiavimą, o taip pat taikant kitas priemones, numatytas įgyvendinamo projekto sudėtyje. Numatoma skatinti individualų kompostavimą, išdalinant gyventojams specialias kompostavimo dėžes.

Įgyvendinus projektą numatoma, kad į sąvartyną pateks tik mažiau nei penktadalis visų susidarančių atliekų, kitos bus termiškai apdorotos, visiškai nebus šalinamos biologiškai skaidžios atliekos.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gegužės 28 d. nutarimo Nr. 486 *„Dėl Vilniaus ir Kauno miestų centralizuoto šilumos tiekimo ūkio modernizavimo įrengiant vietinius ir atsinaujinančius energijos išteklius naudojančias kogeneracines elektrines projektų pripažinimo valstybei svarbiais ekonominiais projektais"* priedo informacija, ne vėliau kaip iki 2020 m., renovuojant esamus kogeneracinius pajėgumus ar statant naujus, Vilniaus centralizuoto šilumos tiekimo sistemoje papildomai bus įrengti biokuro ir (ar) komunalinių atliekų kogeneraciniai įrenginiai, kurių elektrinė galia - iki 145 MW. Lygiagrečiai, iki 2020 m., renovuojant esamus kogeneracinius pajėgumus ar statant naujus, biokuro ir (ar) komunalinių atliekų kogeneraciniai įrenginiai (iki 53 MW elektrinės galios) centralizuoto šilumos tiekimo sistemoje bus papildomai įrengti ir Kaune. Šie projektai

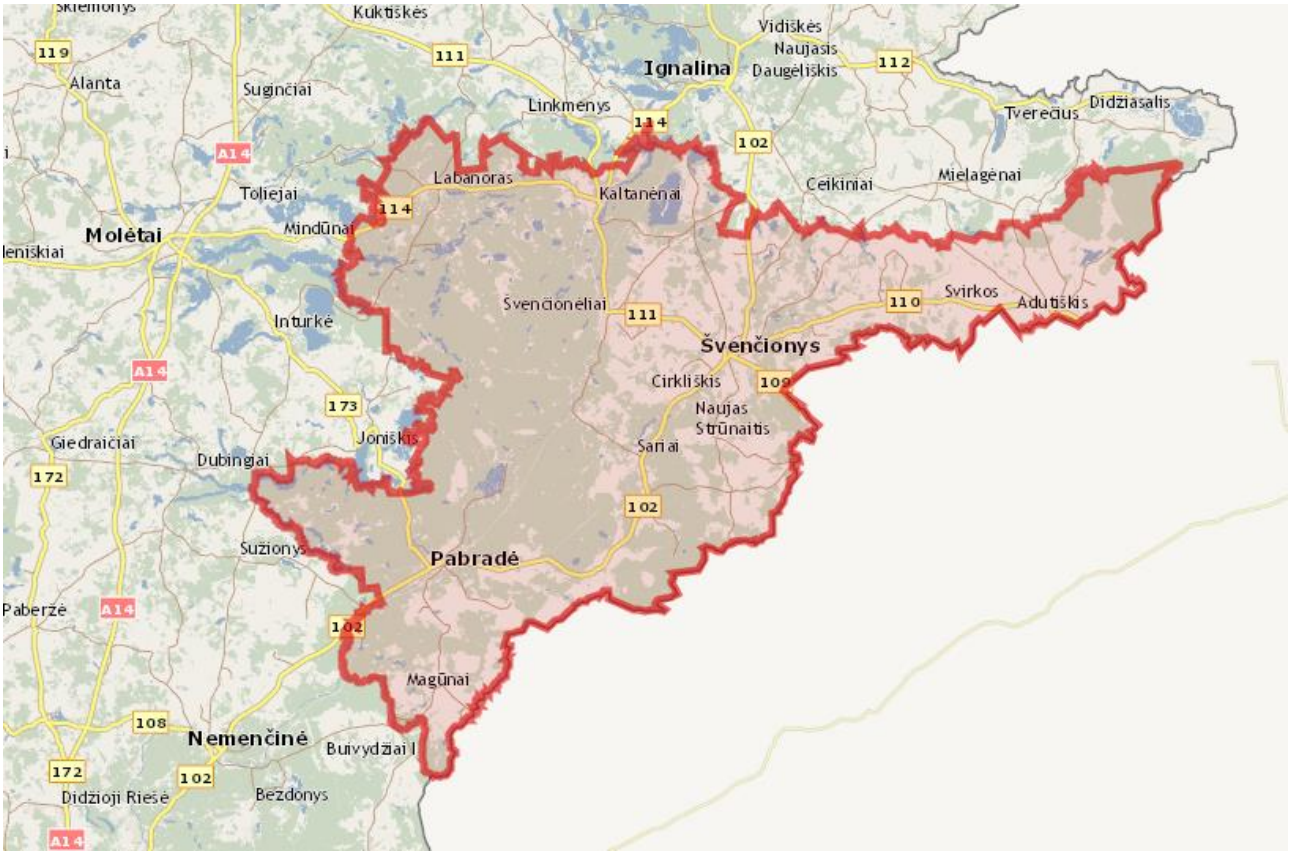
pripažinti valstybei svarbiais ekonominiais projektais, jų įgyvendinimas pavestas UAB „Lietuvos energija“.

2.3 Švenčionių rajono savivaldybės statistiniai ir atliekų tvarkymo duomenys

Švenčionių rajono teritorija driekiasi šiaurės rytų Lietuvos pasieniu su Baltarusija. Šiauriniame pakraštyje yra kaimyniniai Ignalinos ir Utenos rajonai, vakaruose - Molėtų, pietvakariuose – Vilniaus (žr. Pav. 1). Rajone yra 11 seniūnijų. Administracinis centras - Švenčionys, nutolęs nuo Vilniaus apie 86 km.

Švenčionių rajono savivaldybės:

- Administracinis centras – Švenčionys;
- Plotas – 1692 km² (17,4 % Vilniaus apskrities ploto);
- Gyventojų skaičius – 26.259 (3,3 % Vilniaus apskrities gyventojų);
- Seniūnijos – Adutiškio, Cirkliškio, Kaltanėnų, Labanoro, Magūnų, Pabradės, Sarių, Strūnaičio, Svirkų, Švenčionėlių, Švenčionių.

Pav. 1. Švenčionių rajono savivaldybės teritorija

2.3.1 Gyventojų skaičius ir būstai

Gyventojai ir namų ūkiai. Didžiausias komunalinių atliekų kiekis susidaro buityje, t. y. pas gyventojus, namų ūkiuose. Komunalinių atliekų kiekis ir sudėtis priklauso nuo daugelio veiksnių: namų ūkio dydžio, gyventojų skaičiaus, jų gyvenamosios vietos (daugiabutis ar individualus namas, miestas ar kaimas), vartojimo (pajamų) ir t.t.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2014 m. sausio 1 d. Švenčionių rajone gyveno 26.259 gyventojai. Palyginus 2001 m. ir 2011 m. visuotinio gyventojų surašymo duomenis, gyventojų skaičius Švenčionių rajone sumažėjo 15,9 proc.[1] Šis mažėjimas paaiškinamas mažėjančio natūralaus gyventojų prieaugio tendencija ir gyventojų vidaus bei tarptautine migracija.

1 lentelė. Gyventojų skaičius Švenčionių rajone (2014 m. sausio 1 d.)

Administracinė teritorija	Miestas	Kaimas	Iš viso
Švenčionių r.	15.896	10.363	26.259

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, gyventojų ir būstų 2011 m. visuotinio surašymo metu Švenčionių rajone gyvenamąjį fondą sudarė 8735 individualūs (vieno buto) namai, 1158 butai dviejų butų name ir 4609 butai daugiabučiuose namuose. Duomenys apie 2014 m. Švenčionių rajone esančius vieno ir dviejų butų gyvenamuosius (individualius) namus bei daugiabučius gyvenamuosius namus pateikti 2 lentelėje. Vertinant pateiktus duomenis galima teigti, kad Švenčionių rajono miestuose yra apie 34,5 proc. individualių namų ir 77,9 proc. visų rajono daugiabučių namų.

2 lentelė. Gyvenamieji namai Švenčionių rajone (2014 m. sausio 1 d.)

Administracinė teritorija	Nekilnojamo turto registre registruoti gyvenamieji namai					
	Vieno ir dviejų butų gyvenamieji (individualūs) namai			Daugiabučiai gyvenamieji namai		
	Miestas	Kaimas	Iš viso	Miestas	Kaimas	Iš viso
Švenčionių r. sav.	2890	5494	8384	370	105	475

Šaltinis: Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, VĮ Registrų centras. „Lietuvos Respublikos nekilnojamo turto registre registruotų statinių apskaitos duomenys 2014 m. sausio 1 d.“. Vilnius, 2014.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Švenčionių rajone 1-2 butų namuose yra 8,6 tūkst. butų, kurie atitinkamai pasiskirstę 35,9 proc. mieste ir 64,1 proc. kaime (žr. 3 lentelę).

3 lentelė. Butai Švenčionių regiono individualiuose ir daugiabučiuose namuose (2013 m.)

Administracinė teritorija	Butai 1-2 butų namuose			Butai daugiabučiuose namuose			Iš viso būstų
	Miestas	Kaimas	Iš viso	Miestas	Kaimas	Iš viso	
Švenčionių r. sav.	3095	5534	8629	4016	688	4704	13333

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Ūkio subjektai. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2014 m. sausio 1 d. Švenčionių rajone veikė 345 ūkio subjektai (žr. 4 lentelę).

4 lentelė. Ūkio subjektų skaičius Švenčionių regione ir savivaldybėse (2014 m. sausio 1 d.)

Administracinė teritorija	Ūkio subjektų skaičius
Švenčionių r.	345

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

[1] Remiantis 2001 m. visuotinio surašymo duomenimis, Švenčionių rajone gyveno 33.135 gyventojai (mieste – 19.132, kaime – 14.003), 13.002 namų ūkiai, o vidutinis namų ūkio dydis – 2,55. Remiantis 2011 m. visuotinio surašymo duomenimis, Švenčionių rajone gyveno 27.868 gyventojai (mieste – 16.728, kaime – 11.140), 11.823 namų ūkiai, o vidutinis namų ūkis – 2,3.

2.3.2 Komunalinių atliekų turėtojų (gyventojų ir įmonių) aptarnavimas

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatyta atliekų tvarkymo užduotis – užtikrinti visuotinumo principą, teikiant viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą, – Švenčionių rajono savivaldybėje 2013 m. nebuvo įgyvendinta, nes ši paslauga buvo teikiama tik 82 proc. atliekų turėtojų.

2.3.3 Susidariusių komunalinių atliekų kiekiai ir sudėtis

Švenčionių rajono savivaldybės administracijos duomenimis, Švenčionių rajono savivaldybės teritorijoje 2013 m. buvo atskirai surinkta apie 1,2 tūkst. tonų atliekų ir 4,9 tūkst. tonų mišrių komunalinių atliekų, iš viso susidarė apie 6,1 tūkst. tonų komunalinių atliekų.

Nuo 2012 m. Vilniaus apskrities regioniniame komunalinių atliekų sąvartyne vykdomi šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo darbai – atliekų monitoringas. Atliekų sudėties tyrimai vykdomi, vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011-08-31 įsakymu Nr. D1-661 „*Dėl regioniniuose nepavojingų atliekų sąvartynuose šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo ir komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio juose vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo*“ (Žin., 2011, Nr. 109-5148). 5 lentelėje pateikti tyrimų, atliktų 2013 m., rezultatai.

5 lentelė. Švenčionių rajono savivaldybės Vilniaus apskrities regioniniame komunalinių atliekų sąvartyne šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo duomenys, 2013 m.

Eil. Nr.	Atskirtos komunalinių atliekų rūšys	Komunalinių atliekų kiekis 2013 m., %				
		Pavasario laikotarpis	Vasaros laikotarpis	Rudens laikotarpis	Žiemos laikotarpis	Vidurkis
1.	Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	11,3	9,5	13,7	14,3	**12,2%**
2.	Žaliosios atliekos	0,0	6,7	5,1	3,8	**3,9%**
3.	Medienos, įskaitant pakuotes, atliekos	7,7	7,0	7,2	4,1	**6,5%**
4.	Biologiškai skaidžios maisto gamybos atliekos	14,7	8,2	3,2	3,8	**7,5%**
5.	Natūralaus pluošto audinių atliekos	9,0	9,9	8,4	6,3	**8,4%**
6.	Kitos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos	10,5	8,0	11,1	8,5	**9,5%**
7.	**Visos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos**	**53,1**	**49,2**	**48,7**	**40,8**	**48,0%**
8.	Plastikų, įskaitant pakuotes, atliekos	12,4	9,5	13,3	15,9	**12,8%**
9.	Kombinuotų pakuočių atliekos	10,6	6,1	7,2	8,0	**7,9%**
10.	Metalų, įskaitant pakuotes, atliekos	7,8	6,2	2,8	3,0	**5,0%**
11.	Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos	8,5	9,0	12,9	13,4	**11,0%**
12.	Inertinės atliekos (keramika, betonas, akmenys ir pan.)	7,7	13,2	8,1	10,1	**9,8%**
13.	Kitos atsitiktinai į regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną patekusios nepavojingosios atliekos	0,0	0,0	1,7	1,6	**0,8%**
14.	Atsitiktinai į regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną patekusios	0,0	6,7	1,2	1,1	**2,3%**

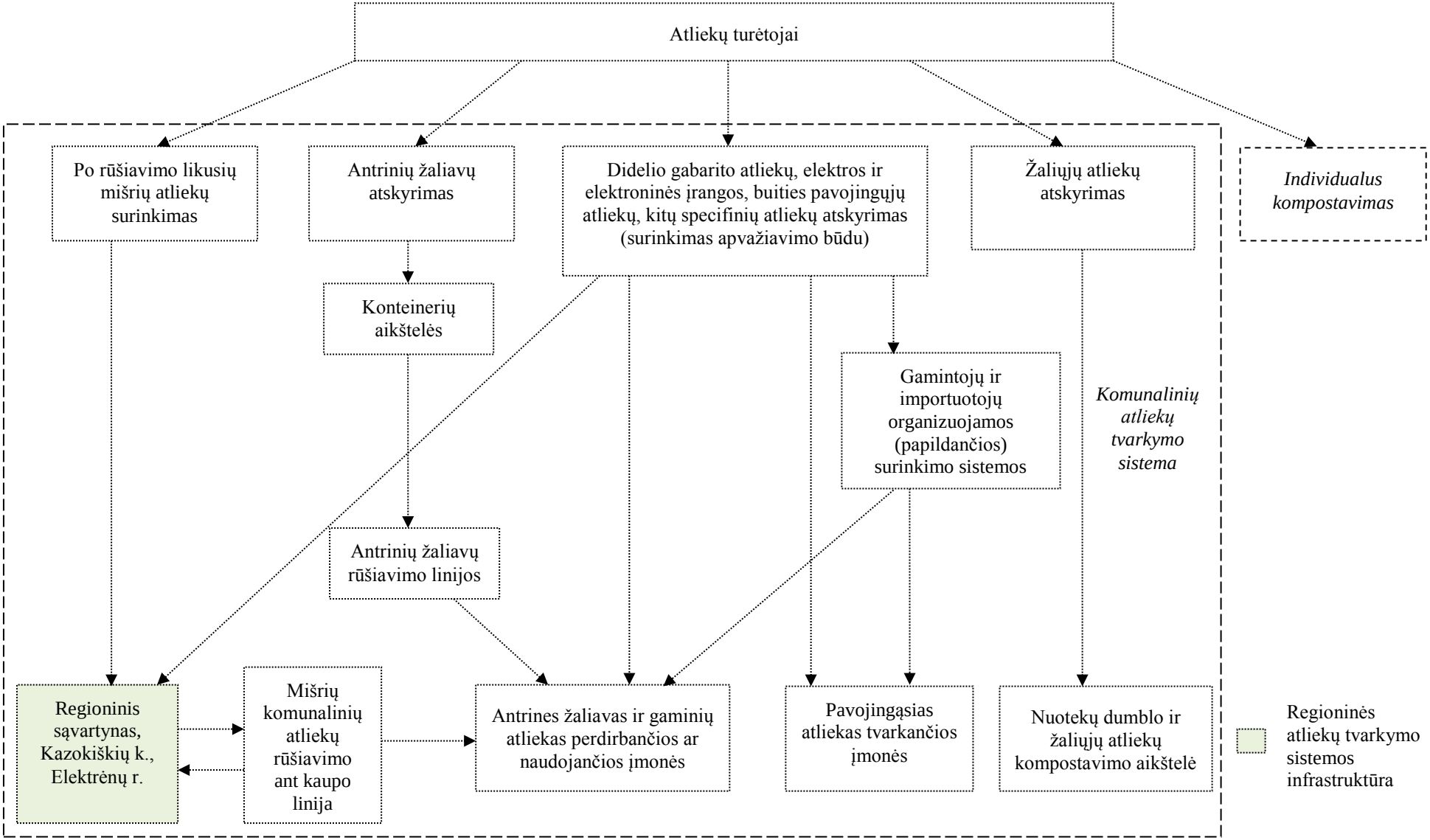
Eil. Nr.	Atskirtos komunalinių atliekų rūšys	Komunalinių atliekų kiekis 2013 m., %				
		Pavasario laikotarpis	Vasaros laikotarpis	Rudens laikotarpis	Žiemos laikotarpis	Vidurkis
	elektros ir elektroninės įrangos atliekos					
15.	Atsitiktinai į regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną patekusios baterijų ir akumuliatorių atliekos	0,0	0,0	0,0	0,0	**0,0%**
16.	Kitos atsitiktinai į regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną patekusios pavojingosios atliekos	0,0	0,0	0,0	0,0	**0,0%**
17.	Kitos komunalinės atliekos	0,0	0,0	4,1	6,0	**2,5%**
18.	**Visas tirtas mišrių komunalinių atliekų kiekis**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Apibendrinti duomenys apie Švenčionių rajono savivaldybės teritorijoje 2013 m. susidariusių komunalinių atliekų kiekius ir sudėtį pateikti 6 lentelėje. Vadovaujantis šiais duomenimis, antrinės žaliavos sudaro apie 36 proc. (įskaičiuojant ir pakuočių atliekas), o biologiškai skaidžios atliekos – apie 55 proc. komunalinių atliekų.

6 lentelė. 2013 m. Švenčionių rajono savivaldybėje susidariusių komunalinių atliekų sudėtis

Atliekos	Bendras susidarymas					
	Atskirai surinktos atliekos	*Proc. bendro kiekio*	Mišrios komunalinės atliekos	*Proc. mišrių atliekų kiekio*	Iš viso komunalinės atliekos	*Komunalinių atliekų sudėtis %*
Žaliosios atliekos	935	*15,4%*	192	*3,9%*	1 127	*18,5%*
Medienos atliekos		*0,0%*	320	*6,5%*	320	*5,3%*
Kitos biologinės atliekos		*0,0%*	1 250	*25,4%*	1 250	*20,5%*
Plastikų atliekos	27	*0,4%*	628	*12,8%*	655	*10,8%*
Popieriaus/kartono atliekos	22	*0,4%*	599	*12,2%*	620	*10,2%*
Stiklo atliekos	105	*1,7%*	539	*11,0%*	644	*10,6%*
Metalo laužas	12	*0,2%*	244	*5,0%*	256	*4,2%*
Naudotos padangos	52	*0,9%*	-	*0,0%*	52	*0,9%*
Elektros ir elektorinės įrangos atliekos	12	*0,2%*	111	*2,3%*	124	*2,0%*
Pavojingos atliekos	1	*0,0%*	-	*0,0%*	1	*0,0%*
Statybinės ir griovimo (inertinės) atliekos		*0,0%*	480	*9,8%*	480	*7,9%*
Kitos atliekos		*0,0%*	557	*11,3%*	557	*9,1%*
Viso komunalinių atliekų:	**1 166**	***19,2%***	**4 919**	***100,0%***	**6 085**	***100,0%***
Viso antrinių žaliavų ir pakuočių	*166*	*2,7%*	*2 010*	*40,9%*	*2 175*	*35,7%*
Viso biologiškai skaidžių atliekų	*956*	*15,7%*	*2 360*	*48,0%*	*3 317*	*54,5%*

Esama komunalinių atliekų tvarkymo srautų Vilniaus regione schema pateikta Pav. 2.

Pav. 2. Komunalinių atliekų tvarkymo srautai Vilniaus regione ir Švenčionių rajone, 2013 m.

2.3.4 Sutvarkytų komunalinių atliekų kiekiai

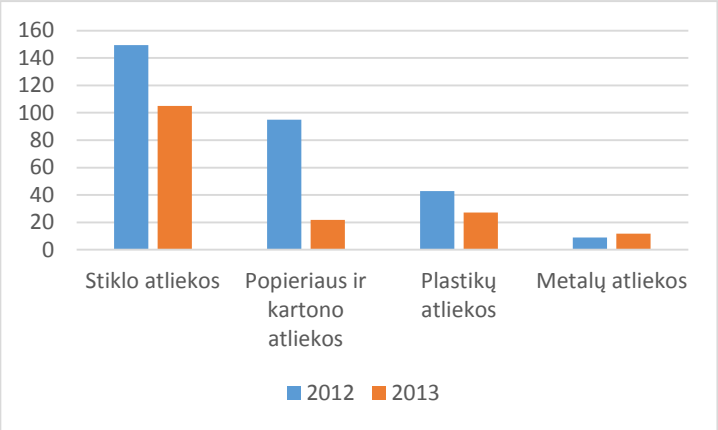
2013 m. į Švenčionių rajono savivaldybės komunalinių atliekų surinkimo sistemą pateko ir buvo sutvarkyta apie 6,1 tūkst. tonų susidariusių komunalinių atliekų, iš jų 4,9 tūkst. tonų atliekų buvo pašalinta sąvartyne (apie 81 proc.), o perdirbta ir panaudota apie 1,2 tūkst. tonų atliekų (apie 19 proc.). Detalesnė komunalinių atliekų tvarkymo sistemos analizė pateikta tolimesniuose skyriuose.

7 lentelė. Švenčionių rajono savivaldybės teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų tvarkymas 2013 m.

		Atliekų kiekis, tonos/metus	proc.	Atliekų kiekis, kg/gyventojui/metus
1.	Surinkta ir perdirbta antrinių žaliavų (įskaitant atskirtas iš mišrių komunalinių atliekų srauto sąvartyne)	166	*2,7%*	6
2.	Sukompostuota aikštelėje žaliųjų atliekų	935	*15,4%*	36
3.	Surinkta ir sutvarkyta elektros ir elektroninės įrangos atliekų	12	*0,2%*	0
4.	Surinkta ir sutvarkyta buities pavojingųjų atliekų	1	*0,0%*	0
5.	Surinkta ir panaudota naudotų padangų	52	*0,9%*	2
6.	Surinkta ir pašalinta sąvartyne mišrių komunalinių atliekų	4919	*80,8%*	187
7.	**Iš viso komunalinių atliekų**	**6 085**	***100%***	**232**

Šaltinis: Švenčionių rajono savivaldybė, 2013 m.

2.4 Antrinių žaliavų surinkimas ir tvarkymas

Pav. 3. Antrinių žaliavų surinkimas Švenčionių rajono savivaldybėje 2012-2013 m.

Informacija apie Švenčionių rajono savivaldybės teritorijoje 2012-2013 m. surinktus bendrus antrinių žaliavų kiekius pateikta Pav. 3.

Švenčionių rajono savivaldybės teritorijoje 2012 m. buvo atskirta, surinkta ir perdirbta 94,9 t popieriaus ir kartono, 42,8 t plastikų, 149,3 t stiklo, 9 t metalų pakuočių atliekų. 2013 m. iš viso atskirai surinka ir sutvarkyta 165,7 t pakuočių atliekų (105,1 t stiklinių, 21,7 t popieriaus ir kartono, 27,2 t plastikinių bei 11,7 t metalinių pakuočių atliekų).

Palyginti su tais kiekiais, kuriuos būtų galima atskirti iš komunalinių atliekų srauto (žr. 6 lentelę), surenkama labai nedaug antrinių žaliavų. Vertinama, kad 2013 m. kartu su mišriomis komunalinėmis atliekomis buvo pašalinta apie 2 tūkst. tonų pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų.

Kaip nustatyta *Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane*, visiems komunalinių atliekų turėtojams turi būti užtikrinamos antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalo) rūšiavimo galimybės ir priemonės. Plane nustatyta, kad savivaldybės turi parengti ir (ar) patvirtinti antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių išdėstymo schemas ir užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti.

Antrinėms žaliavoms surinkti iš gyventojų Švenčionių rajono savivaldybėje įrengtos 62 antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelės (vietos) (žr. 8 lentelę). Vykdant *Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane* nustatytas užduotis, Švenčionių rajono savivaldybėje gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose statoma ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų konteinerių aikštelę 800 gyventojų. Švenčionių rajono savivaldybėje viena konteinerių aikštelė vidutiniškai tenka 433 gyventojams, taigi *Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane* nustatyta užduotis yra vykdoma.

8 lentelė. Antrinių žaliavų konteinerių aikštelės Švenčionių rajono savivaldybėje 2013 m.

AŽ surinkimo aikštelių skaičius, vnt.	Gyventojų skaičius	Gyventojai, kuriems tenka viena aikštelė	Garažų bendrijų skaičius, vnt.	AŽ surinkimo aikštelių skaičius garažų bendrijose, vnt.	Sodų bendrijų skaičius, vnt.	AŽ konteinerių aikštelės sodų bendrijose, vnt.	Trūkstamų aikštelių skaičius, vnt.
62	26.853	433	6	0	6	0	12

Šaltinis: Savivaldybės ataskaita AM 2013 m.

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatytas reikalavimas sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos. Švenčionių rajono savivaldybėje yra registruotos 6 sodų bendrijos ir 6 garažų bendrijos, kuriose nėra įrengtos nei vienos antrinių žaliavų konteinerių aikštelės, todėl turėtų būti įrengta 12 aikštelių sodų ir garažų bendrijose.

Daugiabučių ir individualių namų gyventojai į konteinerių aikštelėse pastatytus kolektyvinius antrinių žaliavų surinkimo konteinerius gali rūšiuoti popieriaus ir kartono, plastiko, metalo ir stiklo pakuočių atliekas bei kitas antrines žaliavas.

Švenčionių rajono savivaldybėje naudojami 73 komplektai iš turimų 83 komplektų konteinerių (komplektą sudaro bendro naudojimo varpelio tipo konteineriai, skirti stiklo, plastikų ir popieriaus bei kartono atliekoms surinkti).

2013 m. Švenčionių rajono savivaldybėje iš gyventojų kolektyviniais antrinių žaliavų konteineriais buvo surinkta apie 165,7 t antrinių žaliavų (stiklo, popieriaus ir kartono, plastikų atliekų), t. y. tik apie 6 kg vienam gyventojui. Toks rodiklis rodo labai žemą rūšiavimo kolektyviniais antrinių žaliavų konteineriais efektyvumą.

Švenčionių rajono savivaldybės teritorijoje pakuočių atliekų surinkimą individualiais konteineriais iš individualių namų ūkių planuojama pradėti diegti 2014-2015 m.

2.5 Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas

Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas yra vienas iš svarbiausių komunalinių atliekų tvarkymo uždavinių, nes organinių medžiagų skilimo produktai labai neigiamai veikia aplinką, didina šilumos efektą sukeliančių dujų kiekius ir t. t. Biologiškai skaidžias atliekas sudaro žaliosios, maisto, popieriaus ir kartono bei kitos biologiškai yrančios atliekos. Šiame skyriuje apibūdinamas biologinių atliekų tvarkymas (popieriaus ir kartono atliekų tvarkymas aprašytas 2.4 skyriuje).

2.5.1 Biologinių atliekų namudinis kompostavimas

VAATC, įgyvendinant ES finansuojamą projektą *„Vilniaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“*, įsigijo 51 000 vnt. 800 l talpos individualaus kompostavimo dėžių. Jos skirtos išdalinti Vilniaus regiono savivaldybių gyventojams. 2014 m. 3500 vnt. skirta Švenčionių rajono savivaldybės gyventojams.

Remiantis Europoje taikomomis metodikomis, vertinama, kad namų ūkiuose iki 500 m^2 ploto – sukompostuojamų atliekų gali siekti apie 170 kg/m., namų ūkiams virš 500 m^2 ploto – apie 250 kg/m. Vertinama, kad Švenčionių rajono namų ūkiuose 2014 m. išdalinus 3500 kompostavimo dėžių, bus sukompostuota apie 420 tonų biologinių atliekų (t.y. 120 kg per metus atliekų viename namų ūkyje). Toks kiekis biologinių atliekų turėtų kasmet nepatekti į komunalinių atliekų tvarkymo sistemą.

2.5.2 Žaliųjų atliekų surinkimas ir kompostavimas kompostavimo aikštelėje

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatyta, kad savivaldybės iki 2010 m., atsižvelgdamos į regionų bendradarbiavimo galimybes, privalo užtikrinti, kad kiekviename atliekų tvarkymo regione būtų sudarytos sąlygos apdoroti (kompostuoti ir (ar) anaerobiškai pūdyti) komunalines biologiškai skaidžias atliekas.

Švenčionių rajono savivaldybės teritorijoje susidarančias žaliąsias atliekas atliekų turėtojai gali pristatyti į nuotekų dumblo ir žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę, įrengtą Pliauškių k., Švenčionėlių sen. Į šią aikštelę atliekų turėtojai gali pristatyti medžių šakas, šaknis, lapus, žolę ir kitas kompostui tinkamas sodo ir daržo atliekas, šiaudus bei medienos atliekas. Aikštelę eksploatuoja UAB „BIASTRA PLIUS“, bendras aikštelės pajėgumas – 14 950 tonų žaliųjų atliekų ir nuotekų dumblo per metus. 2013 m. Švenčionių rajono savivaldybės teritorijoje buvo surinkta ir nuotekų dumblo ir žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje sukompostuota 934,7 t žaliųjų atliekų.

Įgyvendinant projektą *„Vilniaus apskrities senų sąvartynų uždarymas, kompostavimo aikštelių įrengimas, didelių gabaritų aikštelių įrengimas”*, Maleikėnų k., Pabradės sen. įrengta žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė, kurios eksploatacija numatoma 2015 m. pradžioje. Šios aikštelės kompostavimo pajėgumas – 200 tonų žaliųjų atliekų per metus. Gyventojai į šią aikštelę žaliąsias atliekas galės pristatyti nemokamai.

2.5.3 Maisto (virtuvės) atliekų tvarkymas

Įmonės, kurių ūkinėje veikloje susidaro maisto ir virtuvės atliekų (viešbučiai, moteliai, restoranai, kitos viešojo maitinimo įstaigos (švietimo įstaigos ir kt.), susidariusias ir išrūšiuotas biologines (maisto ir virtuvės) atliekas turi perdirbti (pvz., kompostuojant įrenginiuose), kitaip panaudoti (pvz., energijai gauti) visuomenės sveikatai ir aplinkai saugiu būdu patys arba perduoti jas sutartiniais pagrindais atliekų apdorojimo įmonei ar atliekų vežėjui.

Komunalinės maisto (virtuvės) atliekos priskiriamos viešojo maitinimo atliekoms pagal *Šalutinių gyvūninių produktų (ŠGP)* reglamentą[2]. Vadovaujantis 2011 m. vasario 25 d. Komisijos reglamento Nr. 142/2011/EB[3] nuostatomis, maisto (virtuvės) atliekos, tiek surenkamos iš viešojo maitinimo įstaigų, tiek iš gyventojų, priskiriamos 3-iai šalutinių gyvūninių produktų kategorijai ir joms turi būti taikomi *ŠGP reglamento* reikalavimai.

2.6 Specifinių komunalinių atliekų tvarkymo srautų surinkimas ir tvarkymas

Savivaldybės privalo aprūpinti gyventojus šių specifinių buityje susidarančių atliekų atskiro surinkimo priemonėmis:

[2] 2009 m. spalio 21 d. Reglamentas (EB) Nr. 1069/2009.

[3] 2011 m. vasario 25 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 142/2011 kuriuo įgyvendinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1069/2009, kuriuo nustatomos žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių sveikumo taisyklės, ir Tarybos direktyva 97/78/EB dėl tam tikrų mėginių ir priemonių, kuriems netaikomi veterinariniai tikrinimai pasienyje pagal tą direktyvą.

- pavojingųjų atliekų;
- elektros ir elektroninės įrangos atliekų;
- naudotų padangų;
- didelių gabaritų atliekų (statybinių atliekų, baldų ir kt.).

Šias atliekas gyventojai privalo atskirti nuo kitų komunalinių atliekų. Specifinių atliekų surinkimas Švenčionių rajono savivaldybėje vykdomas apvažiuojant atliekų turėtojus.

Švenčionių rajono savivaldybės duomenimis, 2013 m. savivaldybėje surinktos 52,3 tonos naudotų padangų, 12,5 tonos elektros ir elektroninės įrangos atliekų ir 1,1 tonos buities pavojingųjų atliekų (žr. 9 lentelę).

9 lentelė. Švenčionių rajono savivaldybės teritorijoje surinktos specifinės atliekos 2012-2013 m., tonomis.

2012 m.			2013 m.		
Naudotos padangos	**EEĮ atliekos**	**Pavojingosios atliekos**	**Naudotos padangos**	**EEĮ atliekos**	**Pavojingosios atliekos**
32,0	2,8	1,2	52,3	12,5	1,1

EEĮ atliekas taip pat galima perduoti įrangos platintojui pagal principą „vienas už vieną“, t.y. atliekų turėtojai, pirkdami naują EEĮ, gali perduoti susidariusias EEĮ atliekas naujos įrangos platintojui prekybos vietoje be papildomo mokesčio tuo atveju, jei atiduodamos EEĮ atliekos yra tos pačios paskirties kaip perkama nauja EEĮ ir jei atiduodamos EEĮ atliekų kiekis (skaičiuojant įrangos vienetais) atitinka perkamos EEĮ kiekį.

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatyta, kad savivaldybės turi užtikrinti, kad būtų įrengta ne mažiau kaip viena didelių gabaritų atliekų (baldų, statybos ir griovimo, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų, pavojingųjų buitinių atliekų, antrinių žaliavų, biologiškai skaidžių atliekų) surinkimo aikštelė 50 tūkst. gyventojų. Įgyvendinant projektą *„Vilniaus apskrities senų sąvartynų uždarymas, kompostavimo aikštelių įrengimas, didelių gabaritų aikštelių įrengimas”* Švenčionių rajono savivaldybėje buvo įrengtos ir iki 2014 m. pabaigos planuojama pradėti eksploatuoti 2 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikšteles: vieną – Švenčionių – Švenčionėlių miestų sąvartyno teritorijoje Pliauškių k., Švenčionėlių sen., kitą – Pabradės miesto sąvartyno teritorijoje Maleikėnų k., Pabradės sen. Į didelių gabaritų atliekų surinkimo aikšteles gyventojai galės atvežti didžiąsias buities atliekas, pakuočių atliekas ir kitas antrines žaliavas, elektros ir elektroninės įrangos atliekas, liuminescencines lempas, buityje susidarančias statybines atliekas, naudotas padangas, akumuliatorius ir baterijas, buities pavojingąsias atliekas, medienos, tekstilės atliekas. Priimant atliekas iš gyventojų bus taikomi tam tikri apribojimai:

- vienas gyventojas per 1 metų laikotarpį nemokamai į aikštelę gali atiduoti ne daugiau kaip 4 naudotas automobilio padangas;
- vienas gyventojas į aikštelę per vieną kartą nemokamai gali pristatyti tiek atliekų, kiek telpa į lengvojo automobilio bagažinę ir (ar) lengvojo automobilio priekabą (išskyrus antrines žaliavas);
- baldai ar didesnių matmenų buitinė technika gali būti atvežama mikroautobusais;
- vienas gyventojas per vieną kartą į aikštelę gali pristatyti ne daugiau kaip 250 kg mišrių statybinių atliekų.

DGASA surinktos atliekos saugojamos ir apdorojamos iki jų išvežimo į atliekas tvarkančias įmones. Kiekvienos didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės pajėgumas – 230 t nepavojingųjų atliekų ir 20 t pavojingųjų atliekų per metus, jas eksploatuos VAATC.

2.7 Mišrių komunalinių atliekų surinkimas ir tvarkymas

2012 m. Švenčionių rajono savivaldybėje susidarė ir buvo surinkta apie 5,2 tūkst. t, o 2013 m. – apie 4,9 tūkst. t mišrių komunalinių atliekų, kurios buvo pašalintos Vilniaus regiono nepavojingų atliekų sąvartyne, esančiame Kazokiškių k., Elektrėnų raj.

2.7.1 Mišrių komunalinių atliekų surinkimas

Švenčionių rajono savivaldybėje mišrias komunalines atliekas surenka ir išveža dvi komunalines paslaugas teikiančios įmonės – UAB „Švenčionių švara" ir UAB „Pabradės komunalinis ūkis". UAB „Švenčionių švara" aptarnauja Švenčionių, Švenčionėlių, Adutiškio, Cirkliškio, Kaltanėnų, Labanoro, Sarių, Strūnaičio ir Svirkų seniūnijas, o UAB „Pabradės komunalinis ūkis" – Pabradės ir Magūnų seniūnijas. Švenčionių rajono savivaldybės teritorijoje mišrioms komunalinėms atliekoms surinkti naudojami 0,12; 0,24; 0,7; 0,75; 1,1 ir 4,1 m^3 talpos konteineriai (iš viso 7 909 vnt.).

Kaip nustatyta *Švenčionių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklėse,* mišrios komunalinės atliekos iš individualių namų yra vežamos kas antrą savaitę, iš daugiabučių namų kolektyvinių (bendrųjų) konteinerių Švenčionių ir Švenčionėlių miestuose vežamos 4 kartus per savaitę, Pabradės mieste – 3 kartus per savaitę, kitose gyvenvietėse – ne rečiau kaip 1 kartą per dvi savaites pagal su Švenčionių rajono savivaldybės administracija suderintą grafiką. Mišrios komunalinės atliekos iš juridinių asmenų vežamos atsižvelgiant į toje pačioje zonoje esančių kitų atliekų turėtojų aptarnavimo dažnumą, tačiau ne rečiau kaip 1 kartą per dvi savaites. Juridiniai asmenys, pageidaujantys, kad mišrios komunalinės atliekos būtų surenkamos dažniau, privalo deklaruoti faktiškai atiduotą mišrių komunalinių atliekų kiekį savivaldybės tarybos nustatyta tvarka. Sudaryti mišrių komunalinių atliekų surinkimo grafikai skelbiami Švenčionių rajono savivaldybės interneto svetainėje (http://www.svencionys.lt).

2.7.2 Komunalinių atliekų šalinimo įrenginiai ir jų pajėgumai

Nuo 2009 m. vidurio buvo nutrauktas atliekų šalinimas visuose Vilniaus regiono sąvartynuose, kurie neatitinka *Atliekų sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisyklių* reikalavimų. Švenčionių rajono savivaldybėje surinktos mišrios komunalinės atliekos vežamos į Vilniaus apskrities regioninį komunalinių atliekų sąvartyną, pradėtą eksploatuoti 2007 m. spalio 26 d. Kazokiškių kaime, Elektrėnų savivaldybėje.

Bendras sąvartyno sklypo plotas – 30,16 ha, iš jų 27,1 ha užima atliekų kaupo (6 sekcijų) plotas. Sąvartyne per 20 metų laikotarpį planuojama sukaupti beveik 6 milijonus tonų atliekų, tačiau šis terminas bus žymiai ilgesnis pastačius mechaninio biologinio apdorojimo (MBA) įrenginius. Įskaitant kasdieninio uždengimo medžiagą ir uždengiamąjį sluoksnį, sąvartyno tūris sieks apie 7 milijonus m^3 arba tonų (projekte priimtas 1 000 kg/m^3 atliekų tankis).

Sąvartyne įdiegtos filtrato ir sąvartyno dujų surinkimo sistemos. Filtratas yra iš dalies valomas vietiniuose įrenginiuose arba išvežamas į Vilniaus miesto nuotekų valymo įrenginius. Dujos naudojamos katilinėje Vievio mieste.

2.7.3 Šalinamų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekiai

Kaip pateikta 10 lentelėje, 2013 m. šalinamų Švenčionių rajono savivaldybėje susidariusių komunalinių biologiškai skaidžių atliekų (BSA) kiekis neženkliai viršijo *Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane* nustatytą didžiausią leistiną šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekį 2013 m., t.y. 2013 m. BSA sąvartyne šalinimo mažinimo užduotis nebuvo įvykdyta.

10 lentelė. Komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartynuose mažinimo užduočių vykdymas, 2013 m.

Pašalintos atliekos	Biologiškai skaidžių atliekų dalis šalinamose atliekose, proc.	Pašalintų biologiškai skaidžių atliekų kiekis, tonomis	Didžiausias leistinas šalinti komunalinių BSA kiekis, tonomis
Mišrios komunalinės atliekos	47,77	2 343,982	2 100
Kitos komunalinės atliekos	49,24	6,234	
Iš viso:		**2 350,216**	

Šaltinis: Švenčionių rajono savivaldybės Regioniniame nepavojingųjų atliekų sąvartynuose pašalintų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimo ataskaita (2013.01.01 - 2013.12.31).

Tačiau 2014 metais patvirtintame *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plane*, perskaičiavus didžiausius leistinus šalinti komunalinių BSA kiekius savivaldybėse pagal gyventojų skaičių, Švenčionių rajono savivaldybei nustatyti didesni leistini pašalinti komunalinių BSA kiekiai, lyginant su 2013 m. (žr. 11 lentelę). Įvertinus tai, kad iki vietinės rinkliavos įvedimo 2014 m. ne visi savivaldybės atliekų turėtojai naudojosi mišrių komunalinių atliekų tvarkymo paslauga, jau 2014 m. gali ženkliai padidėti surenkamų mišrių komunalinių kiekiai ir nežiūrint į padidintus didžiausius leistinus šalinti komunalinių BSA kiekius, gali reikėti įdiegti papildomas BSA tvarkymo priemones – įdiegti namudinį kompostavimą bei pradėti eksploatuoti žaliųjų atliekų kompostavimo aikšteles. Tačiau tolimesniame laikotarpyje, siekiant įvykdyti nustatytas komunalinių BSA šalinimo sąvartynuose mažinimo užduotis, turės būti taikomos efektyvesnės priemonės, visų pirma – MBA įrenginių eksploatacija.

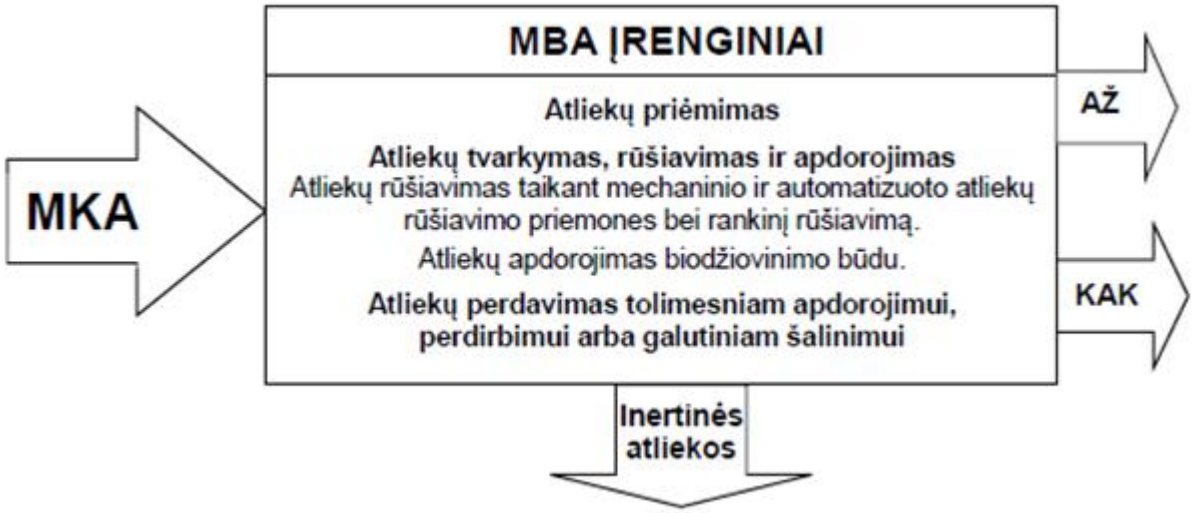
11 lentelė. Didžiausias leistinas šalinti komunalinių BSA kiekis, tonomis per metus.

Savivaldybė/ regionas	Didžiausias leistinas šalinti komunalinių BSA kiekis, tonomis per metus					
	2010 m.	2013 m.	2014-2015 m.	2016-2017 m.	2018-2019 m.	nuo 2020 m.
Švenčionių r. sav.	3 100	2 100	3 495	3 146	2 796	2 447

2.7.4 Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiai ir jų pajėgumai

Siekiant įgyvendinti *Valstybiniame atliekų tvarkymo plane* nustatytas komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo bei antrinių žaliavų paruošimo perdirbimui užduotis visame Vilniaus regione, iki 2015 m. spalio mėn. planuojama Vilniaus mieste, Jočionių g., šalia termofikacinės elektrinės, pastatyti mechaninio biologinio apdorojimo (MBA) įrenginius. MBA įrenginių pajėgumas - 250 tūkst. tonų per metus.

Pagrindinė šių įrenginių paskirtis – iš mišrių komunalinių atliekų srauto atskirti antrines žaliavas (metalus, plastiką, popierių, kartoną, stiklą) ir paruošti kietąjį atgautąjį kurą (KAK) kogeneracinei jėgainei (Pav. 4). Investicijos MBA įrenginių statybai sudarys 119 mln. litų, vienos atliekų tonos apdorojimo kaštai bus 139 litai (be PVM). MBA įrenginius statys ir 20 metų eksploatuos konkurso būdu parinkta įmonė UAB „Energesman“.

Pav. 4. MBA įrenginių principinė schema

MBA įrenginiuose mechaninio, automatizuoto ir rankinio rūšiavimo priemonėmis bus atskiriamos antrinės žaliavos. Įrenginių operatoriui nustatyti reikalavimai, kad antrinių žaliavų atskyrimo iš pirminio MKA srauto efektyvumas būtų ne mažesnis nei:

- juodieji metalai 80%
- spalvotieji metalai 80%
- plastikai 45%
- stiklas 45%
- popierius/kartonas 15%.

Biologiškai skaidi atliekų dalis bus apdorojama biodžiovinimo būdu. Po apdorojimo gauto KAK energetinė vertė turės būti ne mažiau 12 MJ/kg, o drėgnis – ne daugiau 25%. KAK bus naudojamas energijai gauti kogeneracinėje jėgainėje.

Išrūšiuotos netinkamos perdirbti ar panaudoti energijai gauti komunalinės atliekos, bus vežamos šalinti į Vilniaus apskrities regioninį komunalinių atliekų sąvartyną.

2.7.5 Atliekų naudojimo energijai gauti įrenginiai ir jų pajėgumai

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gegužės 28 d. nutarimo Nr. 486 „*Dėl Vilniaus ir Kauno miestų centralizuoto šilumos tiekimo ūkio modernizavimo įrengiant vietinius ir atsinaujinančius energijos išteklius naudojančias kogeneracines elektrines projektų pripažinimo valstybei svarbiais ekonominiais projektais*“ priedo informacija, ne vėliau kaip iki 2020 m., renovuojant esamus kogeneracinius pajėgumus ar statant naujus, Vilniaus centralizuoto šilumos tiekimo sistemoje papildomai bus įrengti biokuro ir (ar) komunalinių atliekų kogeneraciniai įrenginiai, kurių elektrinė galia - iki 145 MW. Lygiagrečiai, iki 2020 m., renovuojant esamus kogeneracinius pajėgumus ar statant naujus, biokuro ir (ar) komunalinių atliekų kogeneraciniai įrenginiai (iki 53 MW elektrinės galios) centralizuoto šilumos tiekimo sistemoje bus papildomai įrengti ir Kaune. Šie projektai pripažinti valstybei svarbiais ekonominiais projektais, jų įgyvendinimas pavestas UAB „Lietuvos energija“.

2.8 Senų sąvartynų uždarymas ir priežiūra po uždarymo

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane buvo nustatyta, kad ne vėliau kaip nuo 2009 m. vidurio nepavojingas atliekas galima šalinti tik ES reikalavimus atitinkančiuose regioniniuose nepavojingų atliekų sąvartynuose. Nuo 2009 m. vidurio Vilniaus apskrities regioninis komunalinių atliekų sąvartynas liko vienintelis, į kurį galima vežti komunalines atliekas. Įgyvendinant projektą *„Vilniaus apskrities atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas“*, Vilniaus apskrityje uždaryti ir sutvarkyti 126 reikalavimų neatitinkantys šiukšlynai ir sąvartynai, todėl Švenčionių rajono savivaldybėje surinktos mišrios komunalinės atliekos yra šalinamos regioniniame sąvartyne. Už uždarytų sąvartynų priežiūrą yra atsakingas VAATC. Sąvartynų priežiūrai ir monitoringui reikalingos lėšos yra įtrauktos į regioninio sąvartyno tarifą.

2.9 Visuomenės švietimas ir informavimas

Švenčionių rajono savivaldybė informuoja visuomenę apie tinkamą komunalinių atliekų tvarkymą, skelbiant atitinkamą informaciją savivaldybės internetinėje svetainėje, vietinėje spaudoje, platinant lankstinukus. Sudaryti komunalinių atliekų surinkimo grafikai skelbiami Švenčionių rajono savivaldybės interneto svetainėje (http://www.svencionys.lt).

2.10 Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatytų užduočių įgyvendinimo būklė

Švenčionių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemą galima įvertinti pagal tai, kaip buvo įgyvendinamos *Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane* nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys. Šis vertinimas pateiktas 12 lentelėje.

12 lentelė. Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatytų užduočių įgyvendinimo būklės Švenčionių rajono savivaldybėje vertinimas.

Eil. Nr.	VSATP punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo užduotis	Įgyvendinimas 2013 m.
1.	84.1 98.1	iki 2009 m. užtikrinti viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumą, kokybę ir prieinamumą. Visuotinumo principas laikomas užtikrintu, kai viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga teikiama ne mažiau kaip 95 proc. savivaldybės teritorijos asmenų, kuriems toje teritorijoje nuosavybės teise priklauso nekilnojamojo turto objektai (išskyrus žemės sklypus be pastatų) ar kurie kitu pagrindu teisėtai valdo ar naudoja šiuos objektus	Įgyvendinta, nuo 2014-04-01 įvedus vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą. Iki 2014 m. viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga buvo teikiama 82 proc. atliekų turėtojų.
2.	84.2	ne vėliau kaip nuo 2009 m. vidurio nepavojingas atliekas šalinti tik Europos Sąjungos reikalavimus atitinkančiuose regioniniuose nepavojingų atliekų sąvartynuose	Įgyvendinta.
3.	84.3.	iki 2011 m. pabaigos uždaryti visus aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimų neatitinkančius sąvartynus	Įgyvendinta.
4.	84.5 98.4	iki 2013 m. paruošti perdirbti ar kitaip naudoti ne mažiau kaip 50 proc. komunalinių atliekų; užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 50 proc. susidariusių savivaldybės teritorijoje komunalinių atliekų per metus. Kitos susidariusios komunalinės atliekos turi būti perdirbtos ar kitaip panaudotos.	Neįgyvendinta. 2013 m. buvo pašalinta sąvartyne apie 81 proc. surinktų komunalinių atliekų.
5.	84.6 98.5.	ne vėliau kaip nuo 2013 m. sąvartynuose šalinti tik apdorotas, t. y. išrūšiavus likusias, netinkamas perdirbti ar kitaip naudoti, atliekas	Įgyvendinta iš dalies. Savivaldybėje įdiegta pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo sistema (bendro naudojimo konteineriais). Mišrios komunalinės atliekos nėra rūšiuojamos.

Eil. Nr.	VSATP punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo užduotis	Įgyvendinimas 2013 m.
6.	98.2	Parengti ir (ar) patvirtinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas ir užtikrinti, kad iki 2008 m. būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti, pagal šiuos minimalius reikalavimus: • įrengti gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose; • gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams (bendrijų nariams) patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose; • atskirai rinkti antrines žaliavas (esančias komunalinėse atliekose) iš įmonių, įstaigų ir organizacijų į specialius konteinerius ir (arba) naudojant kitas surinkimo priemones. Pastatyti specialius konteinerius, skirtus antrinėms žaliavoms surinkti viešosiose vietose, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi ir aptarnavimo specifikos susidaro daug antrinių žaliavų, taip pat laikinuosius specialius konteinerius viešųjų renginių metu. Konteineriai ir jų pastatymo vietos turi būti estetiški ir patogūs lankytojams, atitikti visuomenės sveikatos saugos reikalavimus. Jeigu nėra techninių galimybių pastatyti specialių konteinerių arba jų naudojimas ekonomiškai netikslingas, taikyti kitas antrinių žaliavų surinkimo priemones ir būdus (pvz., antrinių žaliavų surinkimas specialiais maišais, antrinių žaliavų turėtojų apvažiavimas ar kita).	Įgyvendinta iš dalies. Garažų ir sodų bendrijose trūksta 12 aikštelių.
7.	98.3	iki 2009 m. užtikrinti, kad būtų įrengta ne mažiau kaip viena didelių gabaritų atliekų (baldų, statybos ir griovimo, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų, pavojingųjų buitinių atliekų, antrinių žaliavų, biologiškai skaidžių atliekų) surinkimo aikštelė 50 tūkst. gyventojų, taip pat šios atliekos surenkamos ir kitokiais būdais (pvz., apvažiuojant turėtojus). Gyventojams atstumas iki tokių aikštelių turėtų būti ne daugiau kaip 10 kilometrų.	Įgyvendinama. Įrengtos 2 DGASA, jos bus pradėtos eksploatuoti 2014 m. IV ketv.
8.	97.	Siekdamos gerinti tam tikrų atliekų srautų surinkimą ir mažinti komunalinių atliekų tvarkymo savivaldybių valdomose sistemose išlaidas, savivaldybės turi glaudžiai bendradarbiauti su gamintojais ir importuotojais (arba jiems atstovaujančiomis licencijuotomis gamintojų ir importuotojų organizacijomis), kurie pagal gamintojo atsakomybės principą turi organizuoti ir (ar) finansuoti gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymą, kad būtų įvykdytos Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytos gaminių ir (ar) pakuočių atliekų tvarkymo užduotys.	Įgyvendinama.

Eil. Nr.	VSATP punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo užduotis	Įgyvendinimas 2013 m.
9.	101. 102. 4 priedas	Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas turi užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos, susidariusios Švenčionių rajono savivaldybės teritorijoje, sudarytų ne daugiau kaip 2100 t 2013 m.	Neįgyvendinta, 2013 m. sąvartyne pašalinta 2 350 t biologiškai skaidžių atliekų. Tačiau 2014 - 2015 m. VATP numatytas didesnis leistinas šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis – 3 495 t.
10.	103. /104.3. 104.1. 106.2.2.	Atskirai surinktos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos turi būti perdirbamos arba kitaip naudojamos. „Žaliosios atliekos“, t. y. sodų, parkų ir želdynų tvarkymo biologiškai skaidžios atliekos, turi būti surenkamos ir apdorojamos kompostavimo įrenginiuose. Turi būti skatinamas ir individualus „žaliųjų atliekų“ kompostavimas. Savivaldybės iki 2010 m., atsižvelgdamos į regionų bendradarbiavimo galimybes, privalo užtikrinti, kad kiekviename atliekų tvarkymo regione būtų sudarytos sąlygos apdoroti (kompostuoti ir (ar) anaerobiškai pūdyti) komunalines biologiškai skaidžias atliekas.	Įgyvendinta, žaliosios atliekos kompostuojamos nuotekų dumblo ir žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje (Pliauškių k., Švenčionėlių sen.). 2014 m. įrengta ir 2015 m. pradžioje bus pradėta eksploatuoti dar viena žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė (Maleikėnų k., Pabradės sen.)
11.	104.2. 107.	Savivaldybės, atsižvelgdamos į kiekvieno regiono specifiką ir regionų bendradarbiavimo galimybes, privalo taip organizuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, kad iki 2010 m. būtų įdiegtas mechaninis biologinis apdorojimas arba atskiras komunalinių biologiškai skaidžių atliekų surinkimas ir šių atliekų apdorojimas.	Bus įgyvendinta 2015 m.

2.11 Komunalinių atliekų tvarkymo stiprybių, silpnybių, galimybių, grėsmių analizė

Žemiau pateikta Švenčionių rajono savivaldybės teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų tvarkymo stiprybių, silpnybių, galimybių, grėsmių analizė.

Stiprybės
Vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir jų tvarkymą Švenčionių rajono savivaldybėje įvesta nuo 2014 m. balandžio 1 d. Visuotinės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą įvedimas ir atliekų tvarkymo paslaugos teikimas kiekvienam rinkliavos mokėtojui užtikrins, kad visos susidariusios komunalinės atliekos bus surenkamos ir sutvarkomos.
Mišrios komunalinės atliekos šalinamos ES aplinkosauginius reikalavimus atitinkančiame regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne (Kazokiškių k., Elektrėnų raj.).Visi seni ES reikalavimų neatitinkantys sąvartynai Vilniaus regione yra uždaryti ir rekultivuoti.
Sukurtas *Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano* reikalavimus atitinkantis pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo aikštelių tinklas.
Komunalinės atliekos pradedamos rinkti atskirais srautais, pvz., žaliosios, didelių gabaritų, elektros ir elektroninės įrangos atliekos, buities pavojingosios atliekos ir kt.
Savivaldybėje skatinamas namudinis žaliųjų atliekų kompostavimas, 2014 m. gyventojams išdalinta (baigiama išdalinti) 3500 kompostavimo dėžių.
Su ES parama įrengtos Švenčionių rajono didelių gabaritų atliekų surinkimo ir žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės.
Silpnybės
Didžioji dalis komunalinių atliekų šalinama sąvartyne (apie 81 proc.).
Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų rūšiavimas kolektyviniais konteineriais neefektyvus. Savivaldybėje vis dar nėra pradėtas pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų rūšiuojamasis surinkimas individualiais konteineriais iš individualių valdų.
Esama vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nustatymo tvarka neskatina atliekų turėtojų mažinti komunalinių atliekų susidarymo ir daugiau atliekų rūšiuoti.
Vėluojama įrengti žaliųjų atliekų kompostavimo ir didelių gabaritų atliekų surinkimo aikšteles.
Surenkami buityje susidarančių pavojingųjų atliekų, kurios turi didžiausią neigiamą poveikį visuomenės sveikatai ir aplinkai, kiekiai yra nedideli.
Galimybės
ES finansinė parama komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtrai: didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėms, žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėms, mišrių atliekų rūšiavimo ir apdorojimo infrastruktūrai.
Vadovaujantis nuo 2013 m. įsigaliojusiomis *LR Pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo* ir *LR Atliekų tvarkymo įstatymo* nuostatomis, pasirašytos bendradarbiavimo sutartys su licencijuotomis gamintojų ir

importuotojų organizacijomis dėl komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų tvarkymo, todėl gali išaugti antrinių žaliavų atskiro surinkimo ir perdirbimo apimtys.
Grėsmės
Visuomenės aplinkosauginis sąmoningumas nebus pakankamas ir rūšiuotų atliekų kiekiai augs nepakankamai, kad būtų užtikrintos komunalinių atliekų naudojimo užduotys.
Brangstant mišrių komunalinių atliekų tvarkymui reikės didinti vietinės rinkliavos dydį.

3. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR UŽDUOTYS 2014-2020 M.

Švenčionių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo užduotys, tikslai ir uždaviniai iki 2020 m. nustatyti vadovaujantis *Valstybiniu atliekų tvarkymo 2014–2020 metų planu*. Plėtojant Švenčionių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, siekiama mažinti atliekų šalinimą sąvartynuose ir įgyvendinti atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą:

1. prevenciją;
2. paruošimą naudoti pakartotinai, prieš tai atskyrus produktus ar jų sudedamąsias dalis, netinkamus naudoti pakartotinai;
3. perdirbimą, prieš tai atskyrus atliekas, netinkamas perdirbti;
4. kitokį naudojimą, pavyzdžiui, naudojimą energijai gauti, prieš tai atskyrus atliekas, netinkamas perdirbti ar kitaip panaudoti;
5. šalinimą, prieš tai atskyrus perdirbti ar kitaip naudoti tinkamas atliekas.

Laikantis nustatytųjų prioritetų, pirmiausia turi būti vengiama komunalinių atliekų susidarymo, o atliekos, kurių neįmanoma išvengti, turi būti paruošiamos pakartotiniam naudojimui, perdirbamos ar kitaip naudojamos tokiais būdais, kad kuo mažiau jų būtų šalinama sąvartynuose ir kituose atliekų šalinimo įrenginiuose.

3.1 Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys

Vadovaujantis *Valstybiniu atliekų tvarkymo 2014–2020 metų planu*, 2014-2020 m. laikotarpiui nustatytos šios valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys, kurias privalės įgyvendinti Švenčionių rajono savivaldybė:

1. užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos iki 2020 metų sudarytų ne daugiau kaip 35 procentus 2000 metais susidariusių komunalinių biologiškai skaidžių atliekų:

   - 2014-2015 m. – **3 495 tonų** komunalinių biologiškai skaidžių atliekų;
   - 2016-2017 m. – **3 146 tonų** komunalinių biologiškai skaidžių atliekų;
   - 2018-2019 m. – **2 796 tonų** komunalinių biologiškai skaidžių atliekų;
   - nuo 2020 m. – **2 447 tonų** komunalinių biologiškai skaidžių atliekų.

2. iki 2016 metų perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 45 procentus komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį);
3. iki 2020 metų perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 65 procentus komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį);
4. užtikrinti, kad iki 2020 metų mažiausiai 50 procentų (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiama naudoti pakartotinai ir perdirbti.

Švenčionių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plane numatomos įgyvendinti valstybinės bei kitos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys, kurias kaip pareigą savivaldybėms nustato *Valstybinis atliekų tvarkymo 2014–2020 metų planas,* pateiktos 13 lentelėje. Šioje lentelėje taip pat numatyta, kurios komunalinių atliekų tvarkymo užduotys bus vykdomos per savivaldybės organizuojamą komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, o kurios – savivaldybėms bendradarbiaujant – per sukurtą Vilniaus regioninę komunalinių atliekų tvarkymo sistemą.

13 lentelė. Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plane nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys ir planuojamas jų įgyvendinimas

VATP punktas	*Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plane* nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Planuojamas komunalinių atliekų tvarkymo užduoties įgyvendinimas
	Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	
230.1. 236. 237. 8 priedas	1. užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos Švenčionių rajono savivaldybės komunalinės biologiškai skaidžios atliekos iki 2020 metų sudarytų ne daugiau kaip 35 procentus 2000 metų biologiškai skaidžių komunalinių atliekų: - 2014-2015 m. – **3 495** tonų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų; - 2016-2017 m. – **3 146** tonų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų; - 2018-2019 m. – **2 796** tonų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų; - nuo 2020 m. – **2 447** tonų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų.	**Regioniniu principu:** savivaldybėms bendradarbiaujant – per sukurtą Vilniaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemą (žaliųjų atliekų kompostavimo aikšteles, planuojamą MBA įrenginį).
230.2. 242.	2. iki 2016 metų perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 45 proc. komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį).	**Savivaldybė savarankiškai:** organizuoti rūšiuojamąjį atliekų surinkimą (pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų ir kitų komunalinių atliekų), ir šiuo būdu surinktų atliekų perdirbimą. **Regioniniu principu:** mechaniškai ir biologiškai apdoroti bei panaudoti energijos gamybai iš mišrių komunalinių atliekų gautą kietąjį atgautą kurą ir perdirbti iš mišrių atliekų srauto išrūšiuotas perdirbimui tinkamas atliekas. Taip pat kompostuoti atskirai surinktas žaliąsias atliekas regioninėse žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėse, kurias eksploatuoja VAATC.
230.3. 242.	3. iki 2020 metų perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 65 proc. komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį).	
230.4.	4. užtikrinti, kad iki 2020 metų mažiausiai 50 proc. (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiamos naudoti pakartotinai ir perdirbti.	**Savivaldybė savarankiškai:** organizuoti rūšiuojamąjį atliekų surinkimą (pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų), ir šiuo būdu surinktų atliekų perdirbimą. **Regioniniu principu:** perdirbti iš mišrių atliekų srauto išrūšiuotas pakuočių atliekas ir kitas antrines žaliavas.
	Sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidžių atliekų kiekio mažinimo užduotys	
239.1.	5. iki 2016 metų gyventojams ir kitiems asmenims (pvz., gėlių parduotuvėms, kapinėms ir kt.), kurių atliekų tvarkymą organizuoja savivaldybės, užtikrinti žaliųjų atliekų surinkimą ir tvarkymą arba tokių atliekų tvarkymą jų susidarymo vietoje.	**Regioniniu principu:** kompostuoti atskirai surinktas žaliąsias atliekas regioninėse žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėse, kurias eksploatuoja VAATC, bei savivaldybėje skatinti namudinį kompostavimą.
239.2.	6. iki 2016 metų baigti įrengti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, kuriuose būtų atskiriamos ir apdorojamos biologiškai skaidžios atliekos, arba mechaninio apdorojimo įrenginius, kuriuose biologiškai skaidžios atliekos būtų apdorojamos, prieš jas perduodant naudoti energijai gauti.	**Regioniniu principu:** savivaldybėms bendradarbiaujant – per sukurtą Vilniaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, t. y. planuojama įgyvendinti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginio statybos Vilniaus mieste projektą.
239.3.	7. iki 2019 metų įdiegti maisto / virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir įrengti pakankamus pajėgumus atskirai surinktoms maisto / virtuvės atliekoms apdoroti.	**Savivaldybė savarankiškai:** surinkti ir perduoti tvarkytojams arba kompostuoti nuotekų dumblo ir žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje maisto / virtuvės

VATP punktas	*Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plane* nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Planuojamas komunalinių atliekų tvarkymo užduoties įgyvendinimas
		atliekas, prieš tai atlikus bandomąjį maisto / virtuvės atliekų surinkimo projektą ir parengus galimybių studiją dėl apdorojimo pajėgumų reikalingumo.
239.4.	8. biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą pagal galimybes suderinti su komunalinių nuotekų dumblo tvarkymo infrastruktūra.	**Savivaldybė savarankiškai:** ir toliau vykdyti žaliųjų atliekų kompostavimą kartu su nuotekų dumblu nuotekų dumblo ir žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje.
	Rūšiuojamojo atliekų surinkimo plėtros užduotys	
246.1.	9. iki 2015 m. sausio 1 d. patvirtinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktuose nustatytiems antrinių žaliavų surinkimo reikalavimams – jas atnaujinti.	**Savivaldybė savarankiškai**
246.2.	10. užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti, pagal šiuos minimalius reikalavimus: 246.2.1. Švenčionių rajono savivaldybės gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose; 246.2.3. vidutiniai atstumai iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių nustatomi rengiant (atnaujinant) ir tvirtinant konteinerių aikštelių išdėstymo schemas; 246.2.4. savivaldybių gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose, kai individualių namų savininkai neaprūpinti individualiais pakuočių ir stiklo atliekų surinkimo konteineriais, ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams (bendrijų nariams) patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose.	**Savivaldybė savarankiškai**
246.3.	11. pastatyti specialius antrinių žaliavų surinkimo konteinerius viešosiose vietose, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi ir aptarnavimo specifikos susidaro daug antrinių žaliavų, taip pat laikinuosius specialius konteinerius viešųjų renginių metu.	**Savivaldybė savarankiškai**
246.4.	12. jeigu nėra techninių galimybių pastatyti specialių konteinerių arba juos naudoti ekonomiškai netikslinga, taikyti kitas priemones ir būdus (pavyzdžiui, antrinių žaliavų surinkimas į specialius maišus, antrinių žaliavų turėtojų apvažiavimas ar kita).	**Savivaldybė savarankiškai**
246.5.	13. atsižvelgdamos į savivaldybių teritoriją ir atliekų tvarkymo specifiką ir faktinį antrinių	**Savivaldybė savarankiškai**

VATP punktas	*Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plane* nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Planuojamas komunalinių atliekų tvarkymo užduoties įgyvendinimas
	žaliavų surinkimo konteinerių poreikį, taikyti griežtesnius už nustatytuosius specialių konteinerių, skirtų antrinėms žaliavoms surinkti, pastatymo reikalavimus.	
246.6.	14. atliekų rūšiavimui skatinti ne rečiau kaip kartą per metus informuoti gyventojus apie antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų surinkimą savivaldybės teritorijoje – pateikti informaciją apie surinktą kiekį ir surinkimo kaitą, taip pat informuoti apie numatomas per artimiausius metus įdiegti ir (ar) vykdyti antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo priemones. Pastaroji prievolė pagal sutartį gali būti pavesta gamintojų ir importuotojų organizacijoms.	**Savivaldybė savarankiškai**
	Visuotinės komunalinių atliekų tvarkymo gyventojams paslaugos užtikrinimas	
254.	Savivaldybės iki 2016 m. privalo užtikrinti, kad visiems jos teritorijoje esantiems komunalinių atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga.	**Savivaldybė savarankiškai**

Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plane taip pat numatyta, kad savivaldybės, siekdamos užtikrinti didelių gabaritų atliekų surinkimo ir rūšiavimo galimybę ir priemones visiems komunalinių atliekų turėtojams, į savivaldybių atliekų tvarkymo planus turi įtraukti ir taikyti šias priemones:

1. užtikrinti, kad būtų eksploatuojama ne mažiau kaip po vieną didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę 50 000 gyventojų, tačiau ne mažiau kaip po vieną tokią aikštelę savivaldybės teritorijoje;

2. užtikrinti didelių gabaritų atliekų surinkimą apvažiuojant ne mažiau kaip 2 kartus per metus.

Savivaldybė taip pat turi užtikrinti buityje susidarančių pavojingųjų atliekų (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas) rūšiuojamąjį surinkimą ir tai, kad jos organizuojamoje atliekų tvarkymo sistemoje nebūtų atsisakoma iš gyventojų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekas:

- savivaldybė turi užtikrinti pavojingųjų atliekų surinkimą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse ir pavojingųjų atliekų surinkimą apvažiuojant ne rečiau kaip 2 kartus per metus.
- savivaldybė ne rečiau kaip 2 kartus per metus turi pateikti visiems gyventojams išsamią informaciją apie pavojingųjų atliekų tvarkymą ir šią informaciją skelbti savivaldybės interneto svetainėje. Pateikiamoje informacijoje turi būti nurodyta pavojingųjų atliekų tvarkymo svarba, pavojingųjų atliekų surinkimo savivaldybės teritorijoje vietos (nurodytos surenkamos atliekos, darbo laikas, kontaktinė informacija, kainos, jeigu tokios nustatytos), gyventojų teisės perduodant pavojingąsias atliekas atitinkamų gaminių platinimo vietose.
- savivaldybė, sudarydama su gamintojais ir importuotojais, jų įsteigtomis organizacijomis sutartis dėl komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančių atliekų tvarkymo sistemų, turi siekti, kad pavojingųjų atliekų srautai, kuriuos techniškai ir organizaciniu požiūriu galima surinkti, būtų surenkami tiesiogiai iš atliekų turėtojų, įrengiant specialius konteinerius įmonių, įstaigų ar organizacijų patalpose.

3.2 Švenčionių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo tikslai ir uždaviniai

Pagrindinis Švenčionių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano tikslas – nustatyti komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo priemones, kurios užtikrintų aplinkosaugos, techninius-ekonominius ir higienos reikalavimus atitinkančios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos pasiūlą visiems savivaldybės teritorijoje esantiems asmenims.

Vadovaujantis atliekų tvarkymo prioritetais ir siekiant įgyvendinti valstybės nustatytas komunalinių atliekų tvarkymo užduotis Švenčionių rajono savivaldybei, nustatomi šie Švenčionių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo tikslai ir uždaviniai iki 2020 m.:

1 tikslas. Sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekį.

Biologiškai skaidžių atliekų šalinamų sąvartynuose mažinimo tikslas – sumažinti sąvartyne šalinamų biologiškai skaidžių atliekų kiekį iki nustatytų *Valstybiniame atliekų tvarkymo plane*, siekiant sumažinti neigiamą poveikį aplinkai, ypač neigiamiems klimato pokyčiams, o taip pat panaudojant vertingus išteklius, gražinant juos į aplinka vertingo produkto – komposto – pavidalu. Įgyvendinant šį tikslą taip pat iš dalies sprendžiama atliekų prevencijos problema.

1.1. uždavinys. Skatinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų prevenciją ir tvarkymą jų susidarymo vietoje.

1.2. uždavinys. Plėtoti ir eksploatuoti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų atskiro surinkimo ir tvarkymo infrastruktūrą.

1.3. uždavinys. Apdoroti mišrias komunalines atliekas, siekiant panaudoti komunalinių atliekų energetinius išteklius.

2 tikslas. Užtikrinti rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemos plėtrą, įgyvendinant atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumą ir mažinant sąvartyne šalinamų atliekų kiekį.

2.1. uždavinys. Plėtoti komunalinių atliekų sraute esančių pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų atskiro surinkimo sistemą.

2.2. uždavinys. Plėtoti ir eksploatuoti specifinių komunalinių atliekų srautų surinkimo sistemą.

2.3. uždavinys. Plėtoti buityje susidarančių pavojingųjų atliekų surinkimo sistemą.

3 tikslas. Užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkantį komunalinių atliekų tvarkymą.

3.1. uždavinys. Užtikrinti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą.

3.2. uždavinys. Plėtoti komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą.

3.3. uždavinys. Šviesti ir informuoti visuomenę apie atliekų prevenciją ir tvarkymo prioritetų eiliškumą.

3.4. uždavinys. Stiprinti savivaldybės darbuotojų administracinius gebėjimus.

4. ŠVENČIONIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS PLĖTROS PRIEMONIŲ PLANAS 2014-2020 M.

Švenčionių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano įgyvendinimo priemonės, skatinančios atliekų prevenciją, paruošimą pakartotiniam naudojimui, perdirbimą,

kitokį naudojimą ir saugų atliekų šalinimą, pateiktos 14 lentelėje. Šiame priemonių plane numatytas ir komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros objektų prognozuojamas investicijų poreikis bei finansavimo šaltiniai.

14 lentelė. Švenčionių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano įgyvendinimo 2014-2020 m. priemonės.

Priemonė	Vykdytojai*	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. litų (tūkst. Eur)
1 tikslas. Sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekį				
1.1. uždavinys. Skatinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų prevenciją ir tvarkymą jų susidarymo vietoje				
1.1.1. Išdalinti gyventojams individualaus kompostavimo konteinerius (dėžes) buityje susidarančioms biologiškai skaidžioms atliekoms (žaliosioms atliekoms ir kitoms tinkamoms kompostuoti maisto atliekoms) kompostuoti individualiose valdose, 3500 vnt.	VAATC, ŠRSA	2014 m.	ES struktūrinių fondų lėšos, VAATC lėšos	459,2 (133)
1.1.2. Papildomai įsigyti ir išdalinti gyventojams individualaus kompostavimo konteinerius (dėžes) buityje susidarančioms biologiškai skaidžioms atliekoms (žaliosioms atliekoms ir kitoms tinkamoms kompostuoti maisto atliekoms) kompostuoti individualiose valdose, 500 vnt.	ŠRSA	2015-2020 m.	ES struktūrinių fondų lėšos, savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), kitos lėšos	150 (43,4)
1.1.3. Parengti ir platinti atliekų turėtojams kompostavimo namų ūkio sąlygomis rekomendacijas (lankstinukus, informaciją internete, žiniasklaidoje)	ŠRSA	2014 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), kitos lėšos	**
1.2. uždavinys. Plėtoti ir eksploatuoti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų atskiro surinkimo ir tvarkymo infrastruktūrą				
1.2.1. Organizuoti žaliųjų atliekų surinkimą kapinėse	ŠRSA	2015-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), kitos lėšos	
1.2.2. Eksploatuoti žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę Maleikėnų k., Pabradės sen.	VAATC	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), kitos lėšos	
1.2.3. Eksploatuoti Nuotekų dumblo ir žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę Pliauškių k., Švenčionėlių sen.	ŠRSA, privatus operatorius	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), kitos lėšos	
1.2.4. Įvykdyti pilotinį biologiškai skaidžių atliekų (maisto/virtuvės atliekų) rūšiuojamojo surinkimo ir tvarkymo projektą, įskaitant visuomenės švietimą ir gerosios praktikos sklaidą***	VAATC	2016 m.	VAATC lėšos, nacionalinė parama, kitos lėšos	
1.2.5. Įdiegti atskirą maisto (virtuvės) atliekų surinkimą ir sutvarkymą	ŠRSA, KA vežėjai	2018-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), ES parama, nacionalinė parama, kitos lėšos	****
1.3. uždavinys. Apdoroti mišrias komunalines atliekas, siekiant panaudoti komunalinių atliekų energetinius išteklius				

Priemonė	Vykdytojai*	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. litų (tūkst. Eur)
1.3.1. Organizuoti po mechaninio biologinio apdorojimo (biodžiovinimo) mišrių komunalinių atliekų (KAK) naudojimą energijai gauti	VAATC, privatus operatorius	2015-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos)	
2 tikslas. Užtikrinti rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemos plėtrą, įgyvendinant atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumą ir mažinant sąvartyne šalinamų atliekų kiekį				
2.1. uždavinys. Plėtoti komunalinių atliekų sraute esančių pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų atskiro surinkimo sistemą				
2.1.1. Aprūpinti individualius namus ir juridinius asmenis konteineriais pakuočių atliekoms ir kitoms antrinėms žaliavoms rūšiuoti (iš viso 7000 vnt. (komplektų)), bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą	ŠRSA, KA vežėjai, gamintojai ir importuotojai	2014-2020 m.	Gamintojų ir importuotojų lėšos, ES parama, nacionalinė parama, kitos lėšos	1 190 (344,6)
2.1.2. Įrengti antrinių žaliavų ir mišrių komunalinių atliekų surinkimo kolektyviniais konteineriais aikšteles (įrengiant pusiau požeminius, požeminius ir/ar antžeminius konteinerius) prie daugiabučių ir viešosiose erdvėse (sutvarkant esamas konteinerių pastatymo vietas (39 vnt.) ir papildomai įrengiant naujas – 50 vnt.)	ŠRSA, gamintojai ir importuotojai	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), gamintojų ir importuotojų lėšos, ES parama, nacionalinė parama, kitos lėšos	1 865,5 (540,3)
2.1.3. Organizuoti atskirą pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimą kolektyviniais konteineriais bei kitomis priemonėmis (pvz. spec. maišais) iš daugiabučių namų ir viešųjų vietų, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą	ŠRSA, KA vežėjai, gamintojai ir importuotojai	2014-2020 m.	Gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos	
2.1.4. Organizuoti atskirą pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimą iš individualių namų, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą	ŠRSA, KA vežėjai, gamintojai ir importuotojai	2014-2020 m.	Gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos	
2.1.5. Organizuoti atskirą pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimą iš juridinių asmenų, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą	ŠRSA, KA vežėjai, gamintojai ir importuotojai	2014-2020 m.	Gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos	
2.1.6. Parengti ir patvirtinti atnaujintą pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių išdėstymo schemą	ŠRSA	2014-2015 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos)	
2.1.7. Įrengti atskirai surinktų pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų rūšiavimo liniją	ŠRSA, KA vežėjai	2016-2018 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), gamintojų ir importuotojų lėšos, nacionalinė	1 000***** (289,6)

Priemonė	Vykdytojai*	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. litų (tūkst. Eur)
			parama, kitos lėšos	
2.1.8. Įgyvendinti pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo monitoringo ir kontrolės sistemą	ŠRSA, KA vežėjai	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos)	
2.1.9. Vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo priemones atliekų rūšiavimo ir perdirbimo srityje: pristatyti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą (akcentuoti kaip visumą), esamą surinkimo ir tvarkymo infrastruktūrą, pasirinktą apmokestinimą, gyventojų teises ir pareigas, galimybes rūšiuoti atliekas	ŠRSA, VAATC, gamintojai ir importuotojai	2014-2020 m.	Gamintojų ir importuotojų lėšos, savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), kitos lėšos	**
2.2. uždavinys. Plėtoti ir eksploatuoti specifinių komunalinių atliekų srautų surinkimo sistemą				
2.2.1. Organizuoti elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimą apvažiavimo būdu ir priėmimą didelių gabaritų atliekų priėmimo aikštelėse, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymą	ŠRSA, KA vežėjai, VAATC, gamintojai ir importuotojai	2014-2020 m.	Gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos	
2.2.2. Organizuoti atskirą naudotų padangų ir kitų apmokestinamųjų gaminių priėmimą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais apmokestinamų gaminių atliekų tvarkymą	VAATC, gamintojai ir importuotojai	2014-2020 m.	Gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos, savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos)	
2.2.3. Organizuoti atskirą perdirbimui tinkamų atliekų (buityje susidarančių statybos ir griovimo atliekų, antrinių žaliavų, didelių gabaritų, tekstilės atliekų ir kt. atliekų) surinkimą DGASA	VAATC	2014–2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos)	
2.2.4. Vykdyti atskirą didelių gabaritų atliekų surinkimą apvažiuojant ne mažiau kaip 2 kartus per metus	ŠRSA, KA vežėjai	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos)	
2.3. uždavinys. Plėtoti buityje susidarančių pavojingųjų atliekų surinkimo sistemą				
2.3.1. Organizuoti atskirą buityje susidarančių pavojingųjų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu (ne rečiau kaip 2 kartus per metus) ir priėmimą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje	ŠRSA, VAATC	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos	
2.3.2. Vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo priemones apie buityje susidarančių pavojingųjų atliekų žalą aplinkai ir visuomenės sveikatai, tvarkymo galimybes (ne rečiau kaip 2 kartus per metus pateikti visiems gyventojams išsamią informaciją apie pavojingųjų atliekų tvarkymą ir šią informaciją skelbti savivaldybės interneto	ŠRSA, VAATC	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos	**

Priemonė	Vykdytojai*	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. litų (tūkst. Eur)
svetainėje)				
3 tikslas. Užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkantį komunalinių atliekų tvarkymą				
3.1. uždavinys. Užtikrinti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą				
3.1.1. Organizuoti visiems atliekų turėtojams viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimą, atitinkančią minimalius kokybės reikalavimus, kuriuos nustato Aplinkos ministerija	ŠRSA	2014–2020 m.	Savivaldybių biudžetai (vietinės rinkliavos lėšos)	
3.3.2. Tobulinti dvinarę įmoką už komunalinių atliekų tvarkymą, atsižvelgiant į Vyriausybės nutarimu patvirtintą metodiką ir kitų savivaldybių gerąją praktiką	ŠRSA	2015-2016 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos)	
3.3.3. Įdiegti ir taikyti įrangą (įskaitant ir programinę) konteinerių ištuštinimo identifikavimui ir atliekų turėtojų apmokestinimui	ŠRSA	2015-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), kitos lėšos	180 (52,1)
3.2. uždavinys. Plėtoti komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą				
3.2.1. Pastatyti regioninį mechaninio biologinio apdorojimo įrenginį Vilniaus mieste, kuriame būtų atskiriamos antrinės žaliavos bei apdorojamos biologiškai skaidžios atliekos	VAATC, privatus operatorius	2015 m.	ES struktūrinių fondų lėšos, VAATC lėšos, savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos)	832,069/ 119 100****** (241,0/ 34 493,7)
3.2.2. Eksploatuoti regioninį mechaninio biologinio apdorojimo įrenginį Vilniaus mieste	VAATC, privatus operatorius	2015-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), kitos lėšos	
3.2.3. Eksploatuoti Vilniaus regiono nepavojingų atliekų sąvartyną Kazokiškių k., Elektrėnų r., kaupti lėšas jo uždarymui	VAATC	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos)	
3.2.4. Vykdyti uždarytų sąvartynų priežiūrą po uždarymo	VAATC	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos)	
3.2.5. Eksploatuoti didelių gabaritų atliekų surinkimo aikšteles Švenčionių raj.	VAATC	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), gamintojų ir importuotojų lėšos	
3.2.6. Pastatyti mišrių komunalinių atliekų perkrovimo stotis Maleikėnų k., Pabradės sen. ir Pliauškių k., Švenčionėlių sen.	ŠRSA	2015-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), ES parama, nacionalinė parama, kitos lėšos	7 827 (2 266,9)
3.3. uždavinys. Šviesti ir informuoti visuomenę apie atliekų prevenciją ir tvarkymo prioritetų eiliškumą.				
3.3.1. Vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo priemones atliekų	ŠRSA	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės	**

Priemonė	Vykdytojai*	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. litų (tūkst. Eur)
prevencijos ir atsakingo vartojimo srityje (pvz., leisti leidinius, straipsnius, laidas, organizuoti renginius ir pan.)			rinkliavos lėšos), gamintojų ir importuotojų, kitos lėšos	
3.3.2. Viešinti informaciją apie savivaldybės teritorijoje ir/ar Vilniaus regione veikiančias elektros ir elektroninės įrangos ir/ar kitų daiktų remonto dirbtuves bei taisyklas, kuriose prailginamas namų ūkiuose naudojamų daiktų tarnavimo laikas ir taip išvengiama komunalinių atliekų susidarymo	ŠRSA, gamintojai ir importuotojai	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos	**
3.3.3. Organizuoti pakartotiniam naudojimui tinkamų produktų (baldų, elektros ir elektroninės įrangos, drabužių ir kt.) priėmimą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje	VAATC	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos	
3.4. uždavinys. Stiprinti savivaldybės darbuotojų administracinius gebėjimus				
3.4.1. Dalyvauti konferencijose, seminaruose ar mokymuose komunalinių atliekų tvarkymo tematika, organizuoti pažintines išvykas į kitų savivaldybių, regionų ar šalių atliekų tvarkymo įrenginius	ŠRSA	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), kitos lėšos	
3.4.2. Dalyvauti tarptautiniuose projektuose komunalinių atliekų tvarkymo tematika (esant kvietimams ir pagal tikslingumą)	ŠRSA	2014-2020 m.	Savivaldybės biudžetas (vietinės rinkliavos lėšos), kitos lėšos	
			Iš viso:	**13 503,8** **(3 911,0)**

**ŠRSA – Švenčionių rajono savivaldybės administracija, VAATC – UAB „VAATC“, KA – komunalinės atliekos*

*** - Bendras planuojamas visuomenės informavimo ir švietimo atliekų tvarkymo klausimais finansavimo poreikis: 10-15 tūkst. Lt (2,9-4,3 tūkst. Eur) kasmet*

**** - Priemonę numatoma įgyvendinti, jeigu bus galimybė gauti nacionalinę paramą*

***** - Lėšų poreikis bus tikslinamas įgyvendinus biologiškai skaidžių atliekų (maisto/virtuvės atliekų) atskiro surinkimo pilotinį projektą*

****** - Priemonė bus įgyvendinta tik tuo atveju, jeigu bus galimybė gauti ES ar nacionalinę paramą*

******* - Bendra regioninio mechaninio biologinio apdorojimo įrenginio kaina*

2014-2020 metų laikotarpiu Vilniaus regione bus baigta kurti ir pradėta eksploatuoti jau suplanuota regioninė komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra – regioninis mechaninio biologinio apdorojimo įrenginys, didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės, žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė.

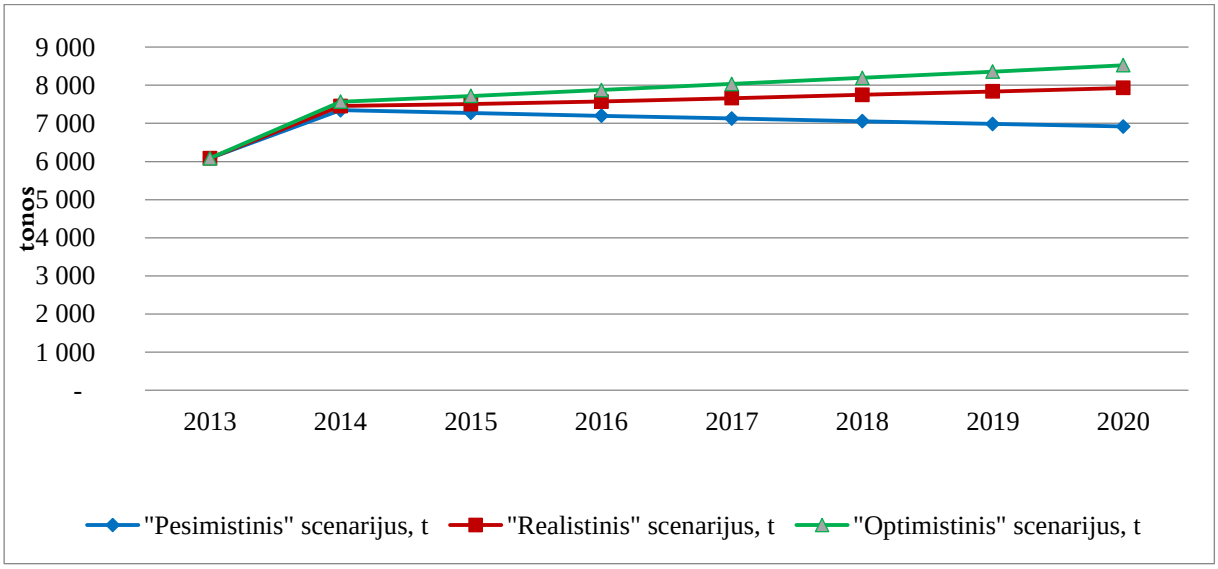
Pagrindinis dėmesys šiuo planavimo laikotarpiu bus skiriamas atliekų prevencijos, paruošimo pakartotiniam naudojimui bei perdirbimo skatinimui. Šių tikslų bus siekiama ne tik įgyvendinant technines priemones (pvz., sudarant geresnes atliekų rūšiavimo sąlygas), bet ir stiprinant atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo kontrolę bei šviečiant ir informuojant visuomenę.

5 skyriuje pateiktas detalesnis *Švenčionių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano* įgyvendinimo priemonių aprašymas.

5. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ SUSIDARYMO IR TVARKYMO ATEITYJE VERTINIMAS

5.1 Komunalinių atliekų srautų susidarymo ateityje vertinimas

Susidarančių komunalinių atliekų kiekis ateityje priklausys nuo komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo apimčių išaugimo, gyventojų skaičiaus kitimo, ekonominio augimo ir vartojimo pokyčių. Atsižvelgiant į Lietuvos statistikos departamento duomenis, galima tikėtis, kad bendras gyventojų skaičius Švenčionių rajono savivaldybėje ir toliau gali mažėti (vid. apie 1 proc. per metus). Vadovaujantis 2014 m. rugsėjo mėn. Finansų ministerijos skelbiamais Lietuvos ekonominių rodiklių projekcijos duomenimis, numatomas 2014 m. 2,9 proc. bendrojo vidaus produkto (BVP, grandine susietos apimties) augimas (atitinkamai 2015 m. – 3,4 proc., 2016 m. – 3,8 proc., 2017 m. – 4,3 proc. augimas). Atsižvelgus į šiuos veiksnius bei numatytas Švenčionių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano įgyvendinimo 2014-2020 m. atliekų prevencijos priemones, daroma prielaida, kad bendras Švenčionių rajono savivaldybės teritorijoje susidarantis komunalinių atliekų kiekis 2014 – 2020 m. augs neženkliai, t.y. per planuojamą laikotarpį – apie 6 proc., tačiau ženklesnis komunalinių atliekų susidarymo padidėjimas prognozuojamas 2014 m. dėl įvestos vietinės rinkliavos ir komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos suteikimo visiems atliekų turėtojams (viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga 2013 m. buvo teikiama tik 82 proc. atliekų turėtojų).

Pav. 5. Komunalinių atliekų susidarymo prognozės, tonomis, iki 2020m.

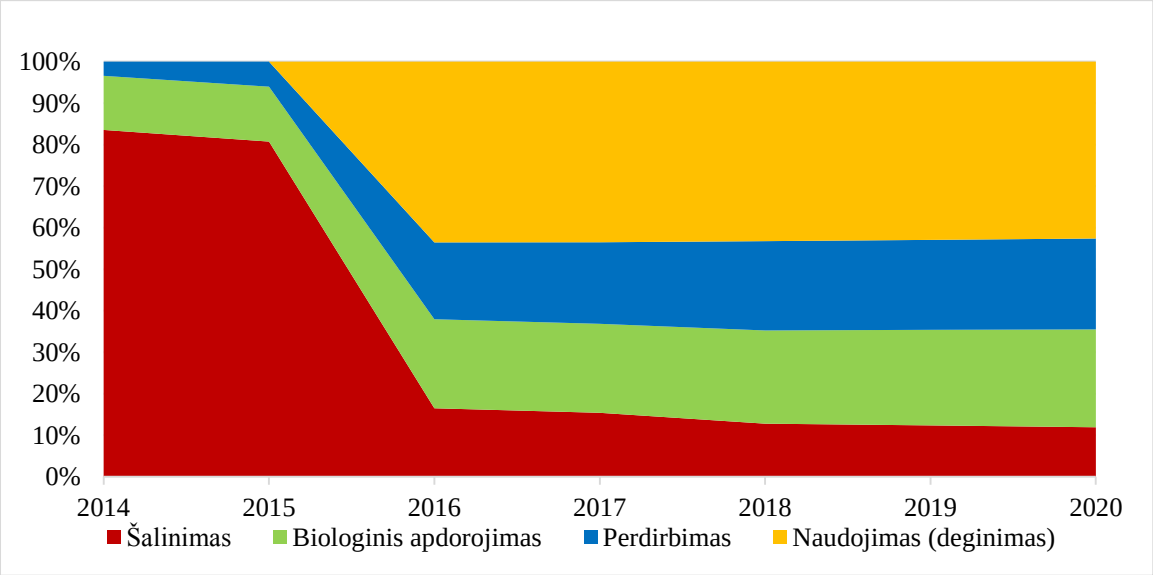
15 lentelėje pateiktas komunalinių atliekų susidarymo Švenčionių rajono savivaldybės teritorijoje vertinimas. Vertinant komunalinių atliekų sudėtį buvo daroma prielaida, kad šių atliekų sudėtis planavimo laikotarpiu nesikeis.

5.2 Komunalinių atliekų srautų tvarkymo ateityje vertinimas

Numatytų komunalinių atliekų rūšiavimo ir tvarkymo priemonių įgyvendinimo ir planuojamo pasiekti efekto vertinimas pateiktas 5.2.1-5.2.5 skyriuose.

Informacija apie iki 2020 m. planuojamus pasiekti komunalinių atliekų rūšiavimo ir tvarkymo (įskaitant namudinį kompostavimą) rodiklius Švenčionių rajono savivaldybėje pateikta 16 lentelėje. Planuojant komunalinių atliekų tvarkymą, atsižvelgta į nustatytas valstybines komunalinių atliekų tvarkymo užduotis (17 lentelė). Vertinama, kad įgyvendinus numatytas *Švenčionių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano* priemones, iki 2020 m. bus paruošta perdirbimui apie 52 proc. antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, metalo, plastikų ir stiklo, įskaitant pakuočių, atliekų). Prognozuojama, kad bendras sąvartyne šalinamų komunalinių atliekų kiekis ženkliai mažės ir 2020 m. sudarys apie 12 proc. nuo visų į komunalinių atliekų tvarkymo sistemą patekusių komunalinių atliekų kiekio.

Planuojamas Švenčionių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymas pagal atliekų tvarkymo būdus iki 2020 m. pateiktas 16 lentelėje ir Pav. 6, o komunalinių atliekų tvarkymo srautai, sukūrus reikiamą komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą Vilniaus regione, pavaizduoti Pav. 7.

Pav. 6. Planuojamas Švenčionių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymas (pagal atliekų tvarkymo būdus) iki 2020 m.

15 lentelė. Komunalinių atliekų kiekių ir sudėties prognozė Švenčionių rajono savivaldybės teritorijoje 2014-2020 m. (tonos per metus).

Eil. Nr.	Atliekos	Komunalinių atliekų sudėtis, proc. 2013 m.	Komunalinių atliekų susidarymas, t						
			2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	Žaliosios atliekos	18,5%	1 380	1 390	1 402	1 419	1 435	1 451	1 468
2	Biologiškai skaidžios maisto gamybos atliekos	6,0%	451	454	458	463	469	474	480
3	Medienos atliekos	5,3%	392	395	398	403	407	412	417
4	Kitos biologinės atliekos	14,5%	1 080	1 087	1 097	1 110	1 123	1 135	1 149
5	Plastikų atliekos	10,8%	803	808	816	825	834	844	854
6	Popieriaus/kartono atliekos	10,2%	760	765	772	781	790	799	808
7	Stiklo atliekos	10,6%	789	794	801	811	820	829	839
8	Metalo laužas	4,2%	313	316	318	322	326	330	333
9	Naudotos padangos	0,9%	64	65	65	66	67	67	68
10	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos	2,0%	151	152	154	156	157	159	161
11	Pavojingos atliekos	0,0%	1	1	1	1	1	1	1
12	Statybinės ir griovimo (inertinės) atliekos	7,9%	588	593	598	605	612	619	626
13	Kitos atliekos	9,1%	682	687	693	701	709	717	725
	Iš viso komunalinių atliekų:	**100,0%**	**7 454**	**7 507**	**7 574**	**7 661**	**7 749**	**7 839**	**7 929**
	Iš viso antrinių žaliavų ir pakuočių	35,7%	2 665	2 683	2 707	2 739	2 770	2 802	2 834
	*Iš viso biologiškai skaidžių atliekų***	54,5%	4 063	4 091	4 128	4 175	4 224	4 272	4 321

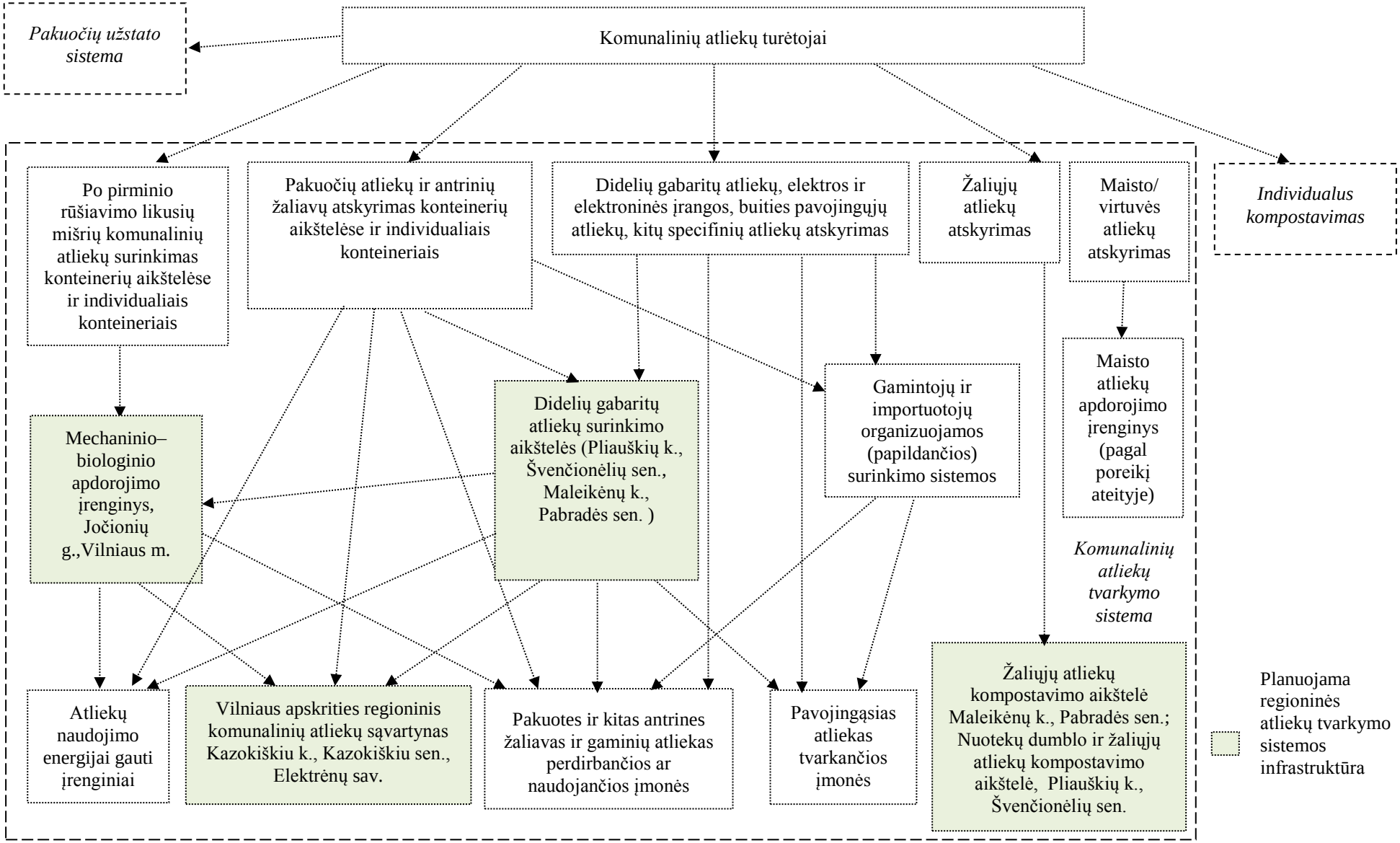
16 lentelė. Prognozuojami komunalinių atliekų tvarkymo srautai pagal atliekų tvarkymo būdą Švenčionių rajono savivaldybės teritorijoje 2014-2020 m.

Eil. Nr.	Komunalinių atliekų srautas	Atliekų tvarkymo būdas	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Atliekų prevencija									
1.	Biologiškai skaidžios (žaliosios ir augalinės kilmės) atliekos	Namudinis kompostavimas	420	420	480	480	480	480	480
Į komunalinių atliekų tvarkymo sistemą patenkančių atliekų kiekis									
2.	**Komunalinės atliekos**		**7 244**	**7 213**	**7 190**	**7 277**	**7 365**	**7 455**	**7 545**
	tame tarpe antrinės žaliavos:		2 665	2 683	2 707	2 739	2 770	2 802	2 834
	Plastikų atliekos		803	808	816	825	834	844	854
	Popieriaus/kartono atliekos		760	765	772	781	790	799	808
	Stiklo atliekos		789	794	801	811	820	829	839
	Metalo atliekos		313	316	318	322	326	330	333
Atskirai surenkamos atliekos, tonomis									
	Iš viso atskirai surinktos atliekos		**1 223**	**1 561**	**1 985**	**2 196**	**2 630**	**2 731**	**2 844**
3.	Žaliosios atliekos	Kompostavimas	944	954	963	973	983	993	1 002
4.	Maisto atliekos	Kompostavimas/ anaerobinis apdorojimas	-	-	15	15	91	135	178
5.	**Antrinės žaliavos, tame tarpe:**	**Perdirbimas/ šalinimas/ naudojimas**	**166**	**479**	**859**	**1 035**	**1 351**	**1 353**	**1 356**
	Plastikų atliekos	*Perdirbimas*	27	64	172	194	232	233	234
	Popieriaus/kartono atliekos	*Perdirbimas*	22	49	65	81	108	108	108
	Stiklo atliekos	*Perdirbimas*	105	213	383	449	558	559	560
	Metalo atliekos	*Perdirbimas*	12	22	42	48	59	59	59
	AŽ deginimui	*Naudojimas (deginimas)*	-	-	197	263	394	394	394
6.	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos	Perdirbimas/ naudojimas	16	22	30	40	54	73	98
7.	Naudotos padangos	Perdirbimas /naudojimas	64	65	65	66	67	67	68
8.	Buities pavojingos atliekos	Perdirbimas/ naudojimas	1,36	1,37	1,38	1,40	1,41	1,43	1,45
9.	Statybinės ir griovimo (inertinės) atliekos	Šalinimas	21	26	33	41	51	64	80

Eil. Nr.	Komunalinių atliekų srautas	Atliekų tvarkymo būdas	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
10.	Didžiosios atliekos	Šalinimas/ naudojimas	10	14	18	25	33	45	61
Likusios mišrios komunalinės atliekos									
11.	Į MBA įrenginius	mechaninis rūšiavimas	-	-	**5 206**	**5 081**	**4 735**	**4 724**	**4 701**
12.	Kitas tvarkymo būdas (įsk. šalinimą sąvartyne)	šalinimas	6 021	5 652	-	-	-	-	-
MBA įrenginyje atskirtos antrinės žaliavos ir specifinės atliekos, tonomis									
13.	Didžiosios atliekos	Šalinimas/ naudojimas	-	-	10	10	9	9	9
14.	Išrūšiuotos antrinės žaliavos, tame tarpe:	Perdirbimas	-	-	**574**	**550**	**507**	**515**	**523**
	Plastikų atliekos	*Perdirbimas*			188	184	176	179	181
	Popieriaus/kartono atliekos	*Perdirbimas*			64	63	61	62	63
	Stiklo atliekos	*Perdirbimas*			122	106	77	79	81
	Metalo atliekos	*Perdirbimas*	-	-	199	197	192	195	198
Biologinis apdorojimas MBA įrenginyje, tonomis									
15.	BSA frakcija	biologinis apdorojimas	-	-	1 610	1 635	1 659	1 684	1 710
Į atliekų deginimo, išgaunant energiją, įrenginius patenkančios komunalinės atliekos, tonomis									
16.	**Iš viso naudojimui energijai gauti (deginimui), tame tarpe:**	Naudojimas (deginimas)	-	-	**3 132**	**3 167**	**3 186**	**3 202**	**3 215**
	MBA išrūšiuota lengvoji frakcija / kietasis atgautasis kuras (KAK)	Naudojimas (deginimas)	-	-	1 978	1 931	1 799	1 795	1 786
	Deginimui nuo atskirai surinktų AŽ frakcijų	Naudojimas (deginimas)	-	-	197	263	394	394	394
	Degių išrūšiuotų didelio gabarito atliekų (iš MBA)	Naudojimas (deginimas)	-	-	5	5	5	5	5
	Degių išrūšiuotų didelio gabarito atliekų (iš atskiro surinkimo)	Naudojimas (deginimas)			9	12	17	22	30
	Iš BSA gautas KAK	Naudojimas (deginimas)	-	-	942	956	971	985	1 000
Į atliekų šalinimo įrenginius (sąvartyną) patenkančios komunalinės atliekos, tonomis									
17.	**Perdirbimui ir naudojimui netinkančios komunalinės atliekos**	**Šalinimas**	**6 052**	**5 823**	**1 185**	**1 120**	**941**	**921**	**898**

17 lentelė. Valstybinių komunalinių atliekų tvarkymo užduočių įgyvendinimas Švenčionių rajono savivaldybėje 2014–2020 m.

Komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
- iki 2016 metų perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 45 proc. komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį)	-	-	45%	45%	45%	45%	65%
- iki 2020 metų perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 65 proc. komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį)							
Planuojamas šalinti Švenčionių rajono komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)	84%	81%	16%	15%	13%	12%	12%
Planuojamas panaudoti Švenčionių rajono komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)	16%	19%	84%	85%	87%	88%	88%
Užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos, neviršytų Švenčionių rajonui didžiausių leistinų šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekių, t	3 495	3 495	3 146	3 146	2 796	2 796	2 447
Didžiausias planuojamas šalinti Švenčionių rajono komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, t	2 886	2 794	595	597	521	485	449
Užtikrinti, kad iki 2020 metų mažiausiai 50 proc. (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų	0	0	0	0	0	0	50%
Planuojamas paruošti naudoti pakartotinai ir perdirbti Švenčionių rajono komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo šių atliekų susidarymo)	6,2%	13,0%	45,6%	48,3%	52,8%	52,6%	52,4%

Pav. 7. Komunalinių atliekų tvarkymo srautai Vilniaus regione ir Švenčionių rajono savivaldybėje 2020 m.

5.2.1 Komunalinių atliekų prevencijos ir pakartotinio naudojimo ateityje vertinimas

Atliekų prevencija yra aukščiausias prioritetas atliekų susidaryme ir tvarkyme. Atliekų prevencijos tikslas – vengti atliekų susidarymo, mažinti susidarančių ir nenaudojamų atliekų kiekį, neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai, kenksmingų medžiagų kiekį medžiagose ir produktuose.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. spalio 22 d. įsakymu Nr. D1-782 patvirtinta *Valstybinė atliekų prevencijos programa*. Įgyvendinant minėtą programą dalyvauja Aplinkos ministerija, Ūkio ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija, Žemės ūkio ministerija ir Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba. Kadangi atliekų prevencija apima plačias veiklos sritis, įgyvendinant šią programą, siūloma taip pat dalyvauti kitoms suinteresuotoms valstybės institucijoms, savivaldybėms, atliekų turėtojams – fiziniams ir juridiniams asmenims – savo iniciatyva. Iki 2020 m. Švenčionių rajono savivaldybėje planuojama skirti didelį dėmesį visuomenės švietimui ir informavimui atliekų prevencijos srityje bei vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo priemones atliekų prevencijos ir atsakingo vartojimo srityje (pvz., leidinius, straipsnius, laidas ir pan.).

Lietuvoje nėra duomenų apie tai, kiek galima sumažinti komunalinių atliekų kiekį, taikant atliekų prevencijos priemones, tačiau 18 lentelėje pateikti duomenys apie galimus išvengti komunalinių atliekų kiekius Europos Sąjungos šalyse.

18 lentelė. Galimi išvengti komunalinių atliekų kiekiai Europos Sąjungos šalyse, taikant prevencijos priemones.

	Susidaro atliekų, kg/gyv./m.	Galimybės sumažinti atliekų kiekį	
		kg/gyv./m.	Proc.
Biologinės atliekos	**220**	**40**	***18%***
Išmani daržininkystė ir sodininkystė	90	10	*11%*
Atsakingas maisto vartojimas	30	10	*33%*
Namudinis individualus ar bendruomeninis kompostavimas	100	20	*20%*
Didelių gabaritų atliekos	**52**	**12**	***23%***
Tekstilės atliekų prevencijos priemonės	15	4	*27%*
Baldų atliekų prevencijos priemonės	20	4	*20%*
EEĮ atliekų prevencijos priemonės	17	4	*24%*
Pakuočių atliekos	**150**	**25**	***17%***
Pakartotinio naudojimo gėrimų taros naudojimas	35	12	*34%*
Geriamo vandens naudojimas	6	2	*33%*
Daugkartinių pirkinių maišelių naudojimas	2	1	*50%*
Perteklinės pakuotės vengimas	107	10	*9%*
Popieriaus ir kartono atliekos	**100**	**15**	***15%***
Nepageidaujamo pašto sumažinimas	15	4	*27%*
IT priemonių naudojimas	75	9	*12%*
Servetėlių, popierinių rankšluosčių naudojimo mažinimas	10	2	*20%*
Sauskelnės ir kitos atliekos	**78**	**8**	***10%***
Daugkartinių sauskelnių naudojimas	18	2	*11%*

	Susidaro atliekų, kg/gyv./m.	Galimybės sumažinti atliekų kiekį	
		kg/gyv./m.	Proc.
Kitų komunalinių atliekų prevencija	60	6	*10%*
Iš viso:	**600**	**100**	*17%*

Šaltinis: ACR+. Quantitative Benchmarks For Municipal Waste Prevention. A guide for Local & Regional Authorities in support of the new Waste Framework Directive. November, 2009.

2011 m. pab. pasikeitus teisiniam reguliavimui atliekų tvarkymo srityje, produktų ar jų sudedamųjų dalių paruošimas naudoti pakartotinai buvo išskirtas kaip atskiras atliekų hierarchijos prioritetas. Dėl šios priežasties Švenčionių rajono savivaldybėje numatoma skatinti ne tik atliekų prevencijos veiklą, bet ir paruošimo pakartotiniam naudojimui tinklus:

- viešinti informaciją apie savivaldybės teritorijoje ir/ar Vilniaus regione veikiančias elektros ir elektroninės įrangos ir/ar kitų daiktų remonto dirbtuves bei taisyklas, kuriose prailginamas namų ūkiuose naudojamų daiktų tarnavimo laikas ir taip išvengiama komunalinių atliekų susidarymo;
- Organizuoti pakartotiniam naudojimui tinkamų produktų (baldų, elektros ir elektroninės įrangos, drabužių ir kt.) priėmimą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse.

5.2.2 Biologinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas

Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plane savivaldybėms numatyta užduotis iki 2016 metų gyventojams ir kitiems asmenims (pvz., gėlių parduotuvėms, kapinėms ir kt.), kurių atliekų tvarkymą organizuoja savivaldybės, užtikrinti žaliųjų atliekų atskirą surinkimą ir tvarkymą arba tokių atliekų tvarkymą jų susidarymo vietoje. Švenčionių rajono savivaldybėje planuojama skatinti žaliųjų atliekų tvarkymą jų susidarymo vietoje.

Vadovaujantis atliekų tvarkymo hierarchija ir siekiant atliekų prevencijos (t.y. sumažinti susidarančių komunalinių atliekų tvarkymo srautus) 2014–2020 m. laikotarpiu numatoma aktyviai skatinti individualų biologinių atliekų kompostavimą namų sąlygomis. Skatinimo priemonės apims Švenčionių rajono individualių namų gyventojus, pageidaujančius biologines atliekas kompostuoti namų ūkių valdose (individualiuose namuose gyvena didesnioji dalis Švenčionių rajono gyventojų – butai 1–2 butų gyvenamuosiuose namuose sudaro apie 65 proc. visų rajone esančių butų).

VAATC, įgyvendinant ES finansuojamą projektą *„Vilniaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“*, įsigijo 51 000 vnt. 800 l talpos individualaus kompostavimo dėžių. Jos skirtos išdalinti Vilniaus regiono savivaldybių gyventojams. 2014 m. 3500 vnt. skirta Švenčionių rajono savivaldybės gyventojams. Siekiant skatinti ir plėtoti žaliųjų atliekų namudinį kompostavimą, planuojamu laikotarpiu papildomai planuojama įsigyti ir išdalinti 500 vnt. individualaus kompostavimo dėžių.

Vertinama, kad Švenčionių rajono namų ūkiuose naudojant 4000 kompostavimo dėžių, bus sukompostuota apie 480 tonų biologinių atliekų (t.y. 120 kg per metus atliekų viename namų ūkyje). Toks kiekis biologinių atliekų turėtų kasmet nepatekti į komunalinių atliekų tvarkymo sistemą.

Individualaus kompostavimo skaitinimui 2014 m. parengtos ir atliekų turėtojams platinamos kompostavimo namų ūkio sąlygomis rekomendacijos.

Atsižvelgiant į tai, kad *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plane* savivaldybėms numatyta užduotis iki 2019 metų įdiegti maisto / virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir įrengti pakankamus pajėgumus atskirai surinktoms maisto / virtuvės atliekoms apdoroti, planuojama šios užduoties įgyvendinimui pasinaudoti nacionaline parama ir pasirengti iš

anksto, t.y. 2016 m. VAATC planuoja organizuoti bei įgyvendinti pilotinį (bandomąjį) atskiro biologiškai skaidžių atliekų (maisto/virtuvės atliekų) surinkimo projektą. Nesant galimybei gauti paramos, bus remiamasi kitų savivaldybių ir/ar užsienio šalių patirtimi. Užsienio šalių patirtis rodo, kad maisto / virtuvės atliekų surinkimas iš kaimiškų vietovių nėra tikslingas, nes čia gyventojai turi pakankamai geras galimybes šias atliekas sukompostuoti vietoje arba sušerti naminiams gyvūnams.

Įgyvendinus maisto / virtuvės atliekų atskiro surinkimo pilotinį projektą ir parengus galimybių studiją dėl atskirai surinktų maisto / virtuvės atliekų tolimesnio tvarkymo galimybių ir infrastruktūros poreikio, bus priimtas sprendimas dėl reikiamų maisto / virtuvės atliekų surinkimo ir perdirbimo pajėgumų sukūrimo Vilniaus regione ir (ar) Švenčionių rajono savivaldybėje. Vertinama, kad Švenčionių rajono savivaldybės miestų gyventojai į atskirą maisto / virtuvės atliekų sistemą galėtų būti įtraukti palaipsniui, pradedant nuo 30 proc. gyventojų aprėpties 2018 m., 45 proc. – 2019 m. ir 60 proc. gyventojų įtraukimo 2020 m. Darant prielaidą, kad didesniems kiekiams maisto / virtuvės atliekų surinkti reikia, kad sistema veiktų bent 5–10 metų, vertinama, kad per pirmuosius tris metus (2018–2020 m.) bus pasiektas ne didesnis kaip 20 kg/gyv./metus atskiras maisto / virtuvės atliekų surinkimo efektyvumas. Tuo būdu 2020 m. Švenčionių rajono savivaldybės miestuose atskirai galėtų būti surinkta apie 170 tonų maisto / virtuvės atliekų.

Viešojo maitinimo įstaigos atsako už savo veikloje susidarančių maisto / virtuvės atliekų atskyrimą ir perdavimą atliekų tvarkytojams teisės aktų nustatyta tvarka. Diegiant maisto / virtuvės atliekų atskiro surinkimo iš gyventojų sistemą, ateityje rekomenduojama į šią sistemą įtraukti ir viešojo maitinimo įstaigas.

Informacija apie kitų biologiškai skaidžių atliekų, esančių mišrių komunalinių atliekų sraute, planuojamą tvarkymą pateikta 5.2.5 skyriuje.

5.2.3 Antrinių žaliavų, įskaitant pakuočių atliekas, tvarkymo ateityje vertinimas

Vadovaujantis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumu, prioritetas teikiamas komunalinių atliekų perdirbimui, todėl pagrindinis komunalinių atliekų tvarkymo tikslas – atskirti kuo daugiau antrinių žaliavų pirminio rūšiavimo būdu, nes tokios žaliavos yra geresnės kokybės ir tinkamesnės perdirbimui, negu išskirtos iš mišrių komunalinių atliekų srauto rūšiavimo linijos pagalba.

Vadovaujantis *LR pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo* pakeitimais, kurie įsigaliojo 2014 m. gegužės 22 d., Lietuvoje nuo 2016 m. vasario mėnesio bus įvesta užstato sistema vienkartinei gėrimų pakuotei (gamintojai ir importuotojai privalės imti užstatą, jeigu tiekia vidaus rinkai alų, alaus kokteilius, sidrą, kriaušių sidrą, vaisių vyną, vaisių vyno kokteilius, vaisių vyno gėrimus, kitus fermentuotus gėrimus, alkoholinius kokteilius ir nealkoholinius gėrimus (gaiviuosius gėrimus, stalo vandenį, girą), natūralų mineralinį vandenį, šaltinio vandenį, fasuotą geriamąjį vandenį, sultis, nektarą, supakuotus į stiklinę, plastikinę ir metalinę prekinę vienkartinę pakuotę, kurios talpa didesnė negu viena dešimtoji litro, bet mažesnė negu trys litrai). Vienkartinių pakuočių pardavėjai privalės priimti vienkartinių pakuočių, už kurias nustatytas užstatas, atliekas ir grąžinti užstatą, išskyrus pakuočių pardavėjus, prekiaujančius parduotuvėse, kurių prekybos plotas neviršija 300 kv. m (neskaitant kaimo parduotuvių), ir prekyvietėse, kioskuose, degalinėse, viešojo maitinimo įstaigose. Vertinama, kad Lietuvoje į užstato sistemą patenkančios vienkartinių gėrimų pakuotės, kurių atliekos po vartojimo patenka į komunalinių atliekų srautą, sudaro apie 10 kg/gyv./metus (8 kg/gyv./metus gyventojai įsigyja prekybos vietose ir 2 kg/gyv./metus – per Horeca sistemą). Prognozuojama, kad Švenčionių raj. savivaldybėje per užstato sistemą nuo 2016 m. kasmet bus surenkama apie 200 tonų pakuočių atliekų (jei grąžinamų pakuočių efektyvumas sieks 85 proc.).

Kadangi didžioji komunalinių atliekų sraute susidarančių antrinių žaliavų dalis – pakuočių atliekos, todėl tikimasi, kad bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą, bus sukurtos efektyvios antrinių žaliavų surinkimo sistemos. Planuojama, kad antrinių žaliavų surinkimo ir paruošimo perdirbimui veikla didžiąją dalimi bus organizuojama pakuočių atliekų tvarkymui licencijuotų gamintojų ir importuotojų organizacijų, teisės aktų nustatyta tvarka sudarius (1) sutartį su savivaldybe dėl bendradarbiavimo organizuojant komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų rūšiuojamąjį surinkimą, vežimą ir paruošimą naudoti ir (2) trišalę pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo sutartį su savivaldybe ir atliekų tvarkytoju dėl komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo, vežimo, paruošimo perdirbti, naudoti ir perdirbimo, naudojimo. Šių atliekų tvarkymo sąnaudos neturėtų būti įtrauktos į vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir jų tvarkymą.

Bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą, planuojama atliekų turėtojus – individualių valdų gyventojus, daugiabučius namus bei juridinius asmenis aprūpinti pakankamu kiekiu pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo priemonių ir organizuoti atskirą (rūšiuojamąjį) pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimą iš šių atliekų turėtojų. Vadovaujantis *Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano* nuostatomis, savivaldybės atliekų turėtojus aprūpinti rūšiuojamojo surinkimo priemonėmis (konteineriais arba maišais) turėtų per ateinančius 4 metus, t.y. iki 2018 m.

Vadovaujantis *Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano* nuostatomis, savivaldybės iki 2015 m. sausio 1 d. privalo patvirtinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktuose nustatytiems antrinių žaliavų surinkimo reikalavimams – jas atnaujinti. *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plane* savivaldybėms taip pat rekomenduojama tankinti visų miestų gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių tinklą:

- iki 2016 metų užtikrinti, kad visų miestų gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose vidutinis atstumas iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių būtų ne didesnis kaip 150 metrų;
- iki 2018 metų užtikrinti, kad visų miestų gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose vidutinis atstumas iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių būtų ne didesnis kaip 100 metrų.

Vidutiniai atstumai iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių nustatomi rengiant (atnaujinant) ir tvirtinant konteinerių aikštelių išdėstymo schemas. Tik parengus šią schemą, bus patikslintas savivaldybės gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose papildomų antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių ir pačių konteinerių poreikis.

Daugiabučių namų rajonuose bei viešose erdvėse planuojama papildomai įrengti 50 vnt. antrinių žaliavų rūšiavimo aikštelių bei įrengti (padengti kieta danga bei aptverti) esamų antrinių žaliavų konteinerių pastatymo vietas (39 vnt.). Tokiu būdu planuojama pasiekti, kad ~ 5 daugiabučiai namai naudotųsi viena antrinių žaliavų konteinerių aikštele (šiuo metu 9 daugiabučiams namams tenka viena antrinių žaliavų surinkimo aikštelė). Šią priemonę planuojama įgyvendinti bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą, bei pasinaudojant planuojama ES struktūrinių fondų parama.

Antrinių žaliavų surinkimo kolektyviniais atliekų konteineriais būdas neužtikrina efektyvaus antrinių žaliavų rūšiavimo. Bendradarbiaujant su pakuočių gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą, Švenčionių rajono savivaldybėje 2014-2020 m. planavimo laikotarpiu planuojama individualius namus aprūpinti antrinių žaliavų rūšiavimui skirtais konteineriais ir organizuoti atskirą pakuočių atliekų surinkimą šiais konteineriais. Siekiant aprūpinti individualių valdų gyventojus konteineriais antrinėms žaliavoms, įskaitant pakuočių atliekas, rūšiuoti, planuojama įsigyti 7000 vnt. 240 l talpos konteinerių plastikų,

popieriaus bei kartono ir kitoms pakuočių atliekoms (išskyrus stiklo) surinkti ir 7000 vnt. 120 l talpos konteinerių stiklo atliekoms surinkti.

Skatinti atliekų turėtojus rūšiuoti komunalines atliekas planuojama ir šiomis priemonėmis:

- įgyvendinti antrinių žaliavų rūšiavimo kontrolės sistemą;
- vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo priemones atliekų rūšiavimo ir perdirbimo srityje (šiam tikslui bus numatoma 3 proc. nuo gamintojų ir importuotojų skirtų lėšų).

Informacija apie planuojamą komunalinių atliekų surinkimo organizavimą Švenčionių rajono savivaldybėje pateikta 19 lentelėje.

Esant galimybei pasinaudoti ES ar nacionaline parama, atskirai surinktoms antrinėms žaliavoms, įskaitant pakuočių atliekas, apdoroti – išrūšiuoti ir supresuoti, planuojama įsigyti antrinių žaliavų rūšiavimo liniją, kurią eksploatuos UAB „Pabradės komunalinis ūkis“. Bus ieškoma galimybių tokią liniją įrengti Pabradės mieste arba kitoje vietoje pagal galimybes.

19 lentelė. Planuojamas komunalinių atliekų surinkimo organizavimas Švenčionių rajono savivaldybėje.

Eil. Nr.	Atliekų rūšis	Surinkimo būdas	Minimalus ištuštinimo dažnumas
1.	Nerūšiuotos (mišrios) komunalinės atliekos	Kolektyviniai konteineriai aikštelėse	Švenčionių ir Švenčionėlių miestuose vežamos 4 kartus per savaitę, Pabradės mieste – 3 kartus per savaitę, kitose gyvenvietėse – ne rečiau kaip 1 kartą per dvi savaites
		Individualūs konteineriai	kas antrą savaitę
2.	Antrinės žaliavos, įskaitant pakuočių atliekas	Kolektyviniai konteineriai antrinėms žaliavoms surinkti aikštelėse	- skirti stiklinių pakuočių ir stiklo atliekoms surinkti ,,STIKLAS” – ne rečiau kaip 1 kartą per mėnesį; - skirti popierinių ir kartoninių pakuočių bei popieriaus ir kartono atliekoms surinkti ,,POPIERIUS” – ne rečiau kaip 2 kartus per mėnesį; - skirti plastikinių, metalinių, kombinuotų ir kitų pakuočių atliekoms surinkti ,,PLASTIKAS” – ne rečiau kaip 2 kartus per mėnesį.
		Individualūs konteineriai popieriaus ir kartono, plastikų ir stiklo atliekoms	Stiklo pakuočių konteineriai - ne rečiau kaip vieną kartą per 3 mėnesius, kitų pakuočių - ne rečiau kaip vieną kartą per mėnesį.
3.	Didelių gabaritų atliekos (seni baldai, naudotos padangos) ir pakartotiniam naudojimui tinkami produktai	Konteineriai didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse	Nuolat
4.		Surinkimas apvažiuojant atliekų turėtojus	2 kartus per metus (išskyrus naudotas padangas)
5.	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos	Konteineriai didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse	Nuolat
		Surinkimas apvažiuojant atliekų turėtojus	2 kartus per metus
6.	Tekstilės atliekos	Konteineriai didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse	Nuolat
7.	Žaliosios ir medienos atliekos	Priėmimas žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėse	Nuolat
8.	Statybinės atliekos	Konteineriai didelių gabaritų atliekų	Nuolat

Eil. Nr.	Atliekų rūšis	Surinkimo būdas	Minimalus ištuštinimo dažnumas
		surinkimo aikštelėse	
9.	Buities pavojingosios atliekos	Konteineriai didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse	Nuolat
		Surinkimas apvažiuojant atliekų turėtojus	2 kartus per metus

Pastaba: maisto atliekų surinkimo grafikas bus patvirtintas, o mišrių atliekų surinkimo grafikas pakoreguotas, atlikus maisto atliekų atskiro surinkimo pilotinį projektą.

5.2.4 Elektros ir elektroninės įrangos bei kitų specifinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas

Savivaldybės privalo aprūpinti gyventojus atskiro surinkimo priemonėmis, skirtomis ir šioms komunalinėms atliekoms:

- pavojingosioms atliekoms;
- elektros ir elektroninės įrangos (EEĮ) atliekoms;
- naudotoms padangoms;
- didelių gabaritų atliekoms (statybos ir griovimo atliekoms, baldams ir kt.);
- tekstilės atliekoms.

Aukščiau išvardintų atliekų atskiras surinkimas numatomas per DGASA (bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymą). Be to, gyventojams ir toliau bus siūlomi alternatyvūs atliekų atskiro surinkimo būdai, t. y. surinkimas apvažiavimo būdu (ne mažiau kaip 2 kartus per metus) bei kitomis priemonėmis (papildančios sistemos, kita).

Švenčionių rajone nuo 2014 m. pabaigos veiks 2 DGASA, kas užtikrins pakankamą pavojingųjų ir didelių gabaritų atliekų surinkimo ir rūšiavimo patogumą bei prieinamumą visiems komunalinių atliekų turėtojams.

Planuojama, kad buityje naudojamos elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymo veikla ir toliau bus organizuojama bendradarbiaujant su licencijuotomis elektros ir elektroninės įrangos gamintojų ir importuotojų organizacijomis, kurios ir toliau vykdys įsipareigojimus, numatytus teisės aktų nustatyta tvarka su savivaldybe sudarytose sutartyse dėl buityje naudojamos elektros ir elektroninės įrangos bei baterijų ir akumuliatorių surinkimo. Tikimasi, kad srautų surinkimas per DGASA bus organizuojamas VAATC pasirašius sutartis su gamintojų ir importuotojų organizacijomis ar jų įsteigtomis organizacijomis dėl šių srautų surinkimo ir aikštelių dalinio finansavimo. Tuo atveju šių atliekų tvarkymo sąnaudos neturėtų būti įtrauktos į vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir jų tvarkymą.

Numatant komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtrą, labai svarbu užtikrinti, kad į šių mišrių komunalinių atliekų tvarkymo įrenginius ir juose gaunamus produktus patektų kuo mažiau pavojingų medžiagų, todėl savivaldybė, organizuodama komunalinių atliekų surinkimo sistemą, turi užtikrinti atskiro buities pavojingųjų atliekų surinkimo paslaugų teikimą ir visuomenės švietimą. Savivaldybė turi užtikrinti buityje susidarančių pavojingųjų atliekų (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas) rūšiuojamąjį surinkimą ir tai, kad jos organizuojamoje atliekų tvarkymo sistemose nebūtų atsisakoma iš gyventojų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekas.

Pavojingųjų atliekų surinkimas bus ir toliau vykdomas per VAATC eksploatuojamas DGASA ir apvažiavimo būdu (ne rečiau kaip 2 kartus per metus).

Savivaldybė ne rečiau kaip 2 kartus per metus turės gyventojams pateikti išsamią informaciją apie pavojingųjų atliekų tvarkymą ir šią informaciją skelbti savivaldybės interneto svetainėje. Pateikiamoje informacijoje turės būti nurodyta pavojingųjų atliekų tvarkymo svarba, pavojingųjų atliekų surinkimo savivaldybės teritorijoje vietos (nurodytos surenkamos atliekos, darbo laikas, kontaktinė informacija, kainos, jeigu tokios nustatytos), gyventojų teisės perduodant pavojingąsias atliekas atitinkamų gaminių platinimo vietose.

Savivaldybė, sudarant su gamintojais ir importuotojais ar jų įsteigtomis organizacijomis sutartis dėl komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančių atliekų tvarkymo sistemų, sieks, kad pavojingųjų atliekų srautai, kuriuos techniškai ir organizaciniu požiūriu galima surinkti, būtų surenkami tiesiogiai iš atliekų turėtojų, įrengiant specialius konteinerius įmonių, įstaigų ar organizacijų patalpose.

Tekstilės atliekų atskiras surinkimas numatomas per DGASA.

5.2.5 Po pirminio rūšiavimo likusių mišrių komunalinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas

Siekiant atliekų tvarkymo sistemos efektyvumo ir ekonominės naudos vartotojams, mišrių komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą numatoma ir toliau vykdyti regioniniu principu. *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plane* numatyta, kad savivaldybės iki 2016 metų privalo baigti įrengti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, kuriuose būtų atskiriamos ir apdorojamos biologiškai skaidžios atliekos, arba mechaninio apdorojimo įrenginius, kuriuose biologiškai skaidžios atliekos būtų apdorojamos prieš jas perduodant naudoti energijai gauti.

VAATC įgyvendinant ES finansuojamą projektą *„Vilniaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra”*, Vilniaus mieste, Jočionių g., šalia termofikacinės elektrinės, bus pastatyti regioniniai atliekų mechaninio biologinio apdorojimo (MBA) įrenginiai, kurių metiniai pajėgumai sieks apie 250 tūkst. tonų. Projekto įgyvendinimas leis išplėsti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, užtikrinant biologiškai skaidžių atliekų tvarkymą Vilniaus apskrityje, kad būtų vykdomos Europos Sąjungos nustatytos atliekų tvarkymo užduotys ir įgyvendinami *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plane* nustatyti reikalavimai. Pagrindinė šių įrenginių mechaninio rūšiavimo grandies paskirtis – iš mišrių komunalinių atliekų srauto atskirti antrines žaliavas (metalus, plastiką, popierių, kartoną, stiklą), biologiškai skaidžias atliekas ir lengvą degiąją frakciją (KAK gamybai). Mechaninio rūšiavimo metu atskirta BSA frakcija bus apdorojama biodžiovinimo būdu.

Vertinama, kad po atskyrimo ir tvarkymo susidarymo šaltinyje apdorojimui į MBA įrenginius bus nukreipiamas apie 5,2-4,7 tūkst. tonų Švenčionių rajono savivaldybės teritorijoje surinktų mišrių komunalinių atliekų srautas (apie 62-72 proc. nuo visų rajone susidariusių komunalinių atliekų).

Mechaninio rūšiavimo įrenginiuose pirmiausia bus atskiriamos į mišrių komunalinių atliekų srautą patekusios didelių gabaritų atliekos. Toliau apdorojant mišrias komunalines atliekas bus išrūšiuojama ir perduodama perdirbimui vidutiniškai apie 500-550 tonų (apie 11 proc. nuo patekusių mišrių komunalinių atliekų srauto) pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų kasmet (16 lentelė). Mišrių komunalinių atliekų rūšiavimo įrenginiuose išrūšiuojamų antrinių žaliavų kiekis ir kokybė priklausys nuo to, kaip sparčiai ir efektyviai bus vystomas rūšiuojamasis atliekų surinkimas bei gėrimų pakuočių užstato sistema. Kuo atliekų turėtojai geriau rūšiuos pakuočių atliekas ir kitas antrines žaliavas jų susidarymo vietoje, tuo labiau

mažės šių atliekų kiekis ir kokybė mišrių komunalinių atliekų sraute ir atitinkamai antrinių žaliavų išskyrimas mišrių komunalinių atliekų rūšiavimo įrenginiuose.

Vertinama, kad biologiniam apdorojimui bus nukreipiama apie 1,6-1,7 tūkst. tonų biologiškai skaidžių atliekų frakcijos per metus (vidutiniškai apie 30-35 proc. nuo bendro mišrių komunalinių atliekų srauto). Atskirta biologiškai skaidi atliekų dalis bus apdorojama biodžiovinimo būdu. Po biologiškai skaidžių atliekų biologinio apdorojimo gautas kietasis atgautasis kuras (KAK) bus perduotas atliekų deginimo įmonei.

Mišrių komunalinių atliekų mechaninio rūšiavimo metu iš sausos stambios frakcijos atskirtas didesnę nei 12 MJ/kg energetinę vertę turintis KAK bus perduotas naudojimui atliekų deginimo įmonei.

Po rūšiavimo likusios netinkamos perdirbti ar panaudoti energijai išgauti komunalinės atliekos (vidutiniškai apie 1,1-0,9 tūkst. tonų per metus, t.y. apie 12-16 proc. nuo bendro mišrių komunalinių atliekų srauto) bus nukreipiamos šalinimui Vilniaus apskrities regioniniame komunalinių atliekų sąvartyne (16 lentelė).

Nuo 2016 m. neapdorotų mišrių komunalinių atliekų šalinimas sąvartyne bus visiškai nutrauktas, t.y. visos mišrios komunalinės atliekos bus apdorojamos regioniniuose mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiuose ir neapdorotos į sąvartyną nepateks. Sąvartyne planuojama šalinti tik mechaninio biologinio apdorojimo metu atskirtas inertines atliekas, atskirai surinktas perdirbimui ir panaudojimui netinkamas didelių gabaritų atliekas, statybos ir griovimo atliekas. Vertinama, kad 2020 m. šalinamos komunalinės atliekos sudarys tik apie 12 proc. nuo viso rajone susidarančių komunalinių atliekų kiekio (17 lentelė).

Esant galimybei pasinaudoti ES ar nacionaline parama, taip pat planuojama pastatyti 2 mišrių komunalinių atliekų perkrovimo stotis Maleikėnų k., Pabradės sen. ir Pliauškių k., Švenčionėlių sen. Perkrovimo stotyse planuojama ne tik perkrauti į didesnes transporto priemones surinktas mišrias komunalines atliekas, bet ir pagal galimybes, atskirti dalį perdirbimui tinkamų antrinių žaliavų. Perkrovimo stotis planuojama įrengti šalia didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių.

6. PLANO ĮGYVENDINIMO POVEIKIO ĮMOKŲ UŽ ATLIEKŲ TVARKYMĄ DYDŽIUI VERTINIMAS

2014 m. mišrių komunalinių atliekų šalinimo sąvartyne kaina („vartų mokestis“) Švenčionių rajono savivaldybės teritorijoje surinktoms atliekoms sudaro 54,07 Lt/toną (15,66 Eur/toną), įskaitant PVM, bendros sistemos sąnaudos tonai atliekų sudaro 431,2 Lt (124,88 Eur) su PVM už toną.

Didžiausią įtaką komunalinių atliekų tvarkymo kainos padidėjimui turės planuojamas regioninis MBA įrenginys ir valstybinis mokestis už šalinamas atliekas. Mokesčio už aplinkos teršimą sąvartyne šalinamomis atliekomis tarifas už nepavojingųjų atliekų sąvartyne šalinamas atliekas 2016 m. bus 75 Lt/toną (21,72 Eur/toną) ir kasmet didės 20 Lt/toną, o 2020 m. sieks 155 Lt/toną (44,89 Eur/toną).

Numatoma atliekų priėmimo į MBA įrenginius kaina – 139 Lt/toną (23,17 Lt/m^3) be PVM, tačiau šiuo metu dar nėra žinoma, koks bus MBA įrenginio „vartų mokestis“ atskiroms Vilniaus regiono savivaldybėms, atsižvelgiant į solidarumo, proporcingumo, nediskriminavimo ir sąnaudų susigrąžinimo principus. Pradėjus eksploatuoti MBA įrenginius, atliekų surinkimo ir transportavimo iki tvarkymo/šalinimo įrenginių sąnaudos nedidės, įvertinant tai, kad atstumas nuo Švenčionių rajono savivaldybės teritorijos iki MBA įrenginių Vilniaus mieste, Jočionių g. yra mažesnis nei iki Vilniaus apskrities regioninio komunalinių atliekų sąvartyno Kazokiškių k., Elektrėnų savivaldybėje.

Komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudas įtakos ir kitos naujos regioninės infrastruktūros – DGASA ir žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių eksploatavimas. Tačiau tiksliau įvertinti šį sąnaudų augimą bus galima tik tuomet, kai bus apibrėžti naujų aikštelių eksploatacijos principai, nustatytos VAATC paslaugų kainos.

Šiuo metu rengiamame *Vilniaus regiono atliekų tvarkymo plane* bus įvertintas komunalinių atliekų tvarkymo kainos pokytis Vilniaus regione, tame tarpe ir Švenčionių rajono savivaldybėje, dėl naujai kuriamos regioninės komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros poveikio. Kitos *Švenčionių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014−2020 m. plane* numatytos priemonės ženklios įtakos komunalinių atliekų tvarkymo kainai neturės.

7. PLANO ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI

Švenčionių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014−2020 m. plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai:

I. kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų *Švenčionių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014−2020 m. plano* įgyvendinimo priemonės;

II. kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų *Valstybinio atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano* komunalinių atliekų tvarkymo užduotys:

- ar vykdomos *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014−2020 m. plane* nustatytos komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo užduotys:
  - 2014-2015 m. – pašalinama ne daugiau kaip 3 495 tonų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų;
  - 2016-2017 m. – pašalinama ne daugiau kaip 3 146 tonų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų;
  - 2018-2019 m. – pašalinama ne daugiau kaip 2 796 tonų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų;
  - nuo 2020 m. – pašalinama ne daugiau kaip 2 447 tonų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų.
- ar vykdoma *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014−2020 m. plane* nustatyta komunalinių atliekų naudojimo užduotis:
  - iki 2016 metų perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 45 proc. komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį);
  - iki 2020 metų perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 65 proc. komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį).
- ar vykdoma *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014−2020 m. plane* nustatyta popieriaus ir kartono, metalo, plastiko ir stiklo atliekų paruošimo pakartotinai naudoti ir perdirbti užduotis (užtikrinti, kad iki 2020 metų mažiausiai 50 proc. (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiamos naudoti pakartotinai ir perdirbti).

- kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų *Valstybinio atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano* komunalinių atliekų tvarkymo užduotys (užpildoma 20 lentelė):

20 lentelė. Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano įgyvendinimo vertinimo kriterijų ir jų siekiamų reikšmių sąrašas

Tikslas	Vertinimo kriterijus	Rodikliai		Institucija, atsakinga už vertinimo kriterijaus įgyvendinimą
		2016 metų	2020 metų	
Ilgalaikis strateginis atliekų tvarkymo tikslas – mažinti susidarančių atliekų kiekį, užtikrinti žmonių sveikatai ir aplinkai saugų atliekų tvarkymą ir racionalų atliekų medžiaginių ir energinių išteklių naudojimą, taip mažinti gamtos, kitų išteklių naudojimą ir atliekų šalinimą sąvartynuose	komunalinių atliekų, šalinamų sąvartynuose, kiekis, procentais	55	35	savivaldybės
		...	...	*Švenčionių raj. savivaldybė*
2. Mažinti sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį – plėtoti racionalų atliekų medžiaginių ir energinių išteklių naudojimą	įrengti ir veikiantys mišrių komunalinių atliekų mechaninio ir mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiai, vienetais	10	10	savivaldybės, regioniniai atliekų tvarkymo centrai
		...	...	*Švenčionių raj. savivaldybė / VAATC*
	sąvartynuose pašalintų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, palyginti su 2000 metų kiekiu, procentais	45	35	savivaldybės
		...	...	*Švenčionių raj. savivaldybė*
3. Užtikrinti visuomenės sveikatai ir aplinkai saugų visų atliekų srautų tvarkymą, tobulinti esamas atliekų tvarkymo sistemas	užtikrinta komunalinių atliekų tvarkymo paslauga, procentais	100	100	savivaldybės
		…	...	*Švenčionių raj. savivaldybė*

III. kaip įgyvendinami atliekų tvarkymo prioritetai (atliekų hierarchija), vertinant pažangą kiekvienais kalendoriniais metais pagal 21 lentelėje pateiktus rodiklius:

21 lentelė. Atliekų hierarchijos įgyvendinimo vertinimo rodikliai.

Atliekų tvarkymo būdas	Vertinimo rodikliai	Laukiamas rezultatas	Vertinimo rodiklio vertinimo laikotarpis
Atliekų prevencija	1) Bendras komunalinių atliekų susidarymas, tonomis per metus	Mažėjimas arba stabilumas	Nuo 2015 m.
	2) Komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui, kilogramais per metus	Mažėjimas arba stabilumas	Nuo 2015 m.
	3) Komunalinių atliekų susidarymas vienam namų ūkiui, kilogramais per metus	Mažėjimas arba stabilumas	Nuo 2015 m.
Atliekų paruošimas pakartotiniam naudojimui	4) Pakartotiniam naudojimui paruoštų atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas	Nuo 2015 m.
	5) Pakartotiniam naudojimui paruoštų atliekų kiekiai, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas	Nuo 2015 m

Atliekų tvarkymo būdas	Vertinimo rodikliai	Laukiamas rezultatas	Vertinimo rodiklio vertinimo laikotarpis
Atliekų paruošimas perdirbimui	6) Iš gyventojų ir juridinių asmenų (įmonių, įstaigų, organizacijų) atskirai surinktų antrinių žaliavų kiekiai, tonomis per metus pagal atliekų kategorijas (popieriaus ir kartono, stiklo, plastikų, metalo atliekos)	Didėjimas	Nuo 2015 m.
	7) Antrinių žaliavų kiekis, išrūšiuotas mechaninio biologinio apdorojimo įrenginyje, tonomis per metus	Didėjimas, stabilumas, vėliau mažėjimas	Nuo 2016 m.
	8) Bendras paruoštas perdirbimui antrinių žaliavų kiekis, tonomis per metus	Didėjimas	Nuo 2015 m.
	9) Bendras paruoštas perdirbimui antrinių žaliavų kiekis, proc. nuo susidarančių antrinių žaliavų komunalinių atliekų sraute kiekio	Didėjimas	Nuo 2015 m.
	10) Atskirai surinktų buityje susidarančių elektros ir elektroninės įrangos atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas	Nuo 2015 m.
	11) Atskirai surinktų biologinių atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas	Nuo 2015 m.
	12) Bendras perdirbimui surinktas ir paruoštas komunalinių atliekų kiekis, tonomis per metus, įskaitant ir biologinių atliekų kompostavimą	Didėjimas	Nuo 2015 m.
	13) Bendras perdirbimui surinktas ir paruoštas komunalinių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas	Nuo 2015 m.
Atliekų naudojimas	14) Panaudotų energijai gauti komunalinių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas arba stabilumas, vėliau mažėjimas	Nuo 2016 m.
	15) Panaudotų (perdirbtų ir panaudotų energijai gauti) komunalinių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas arba stabilumas, vėliau mažėjimas	Nuo 2016 m.
Atliekų šalinimas	16) Pašalintų sąvartyne komunalinių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Mažėjimas	Nuo 2015 m.
	17) Pašalintų sąvartyne komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, tonomis per metus	Mažėjimas	Nuo 2015 m.
	18) Pašalintų sąvartyne komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Mažėjimas	Nuo 2015 m.

Taip pat toliau bus vykdomi atliekų sudėties tyrimai, vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011-08-31 įsakymu Nr. D1-661 „*Dėl regioniniuose nepavojingų atliekų sąvartynuose šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo ir komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio juose vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo*“ (Žin., 2011, Nr. 109-5148).

8. PRIEDAI

Švenčionių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano

1 priedas

APLINKOS APSAUGOS AGENTŪROS DUOMENYS APIE KOMUNALINES ATLIEKAS SURENKANČIAS, RŪŠIUOJANČIAS, APDOROJANČIAS, NAUDOJANČIAS AR ŠALINANČIAS ĮMONES ŠVENČIONIŲ RAJONE

Eil. Nr.	Įmonės pavadinimas	Savivaldybė	Tvarkomos komunalinės atliekos	Tvarkymo būdai
1.	UAB „Pabradės kartonas“	Švenčionių r.	Popierius ir kartonas, popieriaus ir kartono pakuotė, kombinuotos pakuotės, plastikinės pakuotės	Surinkimas, saugojimas, perpakavimas, eksportas, tarpininkavimas
2.	UAB „Švenčionių švara“	Švenčionių r.	Mišrios komunalinės atliekos, gatvių valymo atliekos, biologiškai suyrančios atliekos, kitos biologiškai nesuyrančios atliekos, popieriaus ir kartono pakuotė, kombinuotos pakuotės (vyraujanti medžiaga – popierius), plastikinės pakuotės (su PET), stiklinės pakuotės	Surinkimas, vežimas
3.	UAB „Pabradės komunalinis ūkis“	Švenčionių r.	Mišrios komunalinės atliekos, sodų ir parkų atliekos (įskaitant kapinių atliekas), popieriaus ir kartono pakuotė, kombinuotos pakuotės (vyraujanti medžiaga – popierius, kita), plastikinės pakuotės (su PET), stiklinės pakuotės, metalinės pakuotės, tekstilės pakuotės	Surinkimas, vežimas
4.	UAB „Auvis“	Švenčionių r.	Metalai ir metalinės pakuotės, nebenaudojama EEĮ, nenurodyta 200121, 200123 ir 200135	Surinkimas, vežimas, saugojimas (R1-R12), pasikeitimas atliekomis, apdorojimas, eksportas
5.	UAB „Metalo fabrikas“	Švenčionių r.	Juodieji ir spalvotieji metalai, nebenaudojama EEĮ, metalinės pakuotės	Surinkimas, vežimas, saugojimas, apdorojimas
6.	UAB „Revaja“	Švenčionių r.	Biologiškai suyrančios atliekos	Surinkimas, vežimas

Eil. Nr.	Įmonės pavadinimas	Savivaldybė	Tvarkomos komunalinės atliekos	Tvarkymo būdai
7.	UAB „RUFAX“	Švenčionių r.	Popierius ir kartonas	Importas, apdorojimas (S5), pasikeitimas atliekomis, organinių medžiagų, nenaudojamų kaip tirpikliai, perdirbimas
8.	UAB „BIASTRA PLIUS“	Švenčionių r.	Popierius ir kartonas, biologiškai suyrančios atliekos, medinės pakuotės, popieriaus ir kartono pakuotės	Surinkimas, vežimas, laikymas (tik BSA), organinių medžiagų, nenaudojamų kaip tirpikliai, perdirbimas
9.	UAB „SOLUSS-LT“	Švenčionių r.	Metalai (juodieji ir spalvotieji) ir metalinės pakuotės	Surinkimas, vežimas, importas, eksportas, apdorojimas, saugojimas
10.	UAB „Sigmeta“	Švenčionių r.	Metalai ir metalinės pakuotės, nebenaudojama EEĮ, nenurodyta 20 01 21, 20 01 23 ir 20 01 35	Surinkimas, vežimas, importas, eksportas, apdorojimas, saugojimas
11.	UAB „Švenčionėlių keramika“	Švenčionių r.	Medinės pakuotės Plastikinės (su PET) pakuotės	Saugojimas, organinių medžiagų perdirbimas, naudojimas kurui arba kitais būdais energijai Prekyba